16 ЯНВ 1991

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитасининг бош нашри

РЎЗНОМА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. ◆ № 12 (20.879) 1991 йил 17 январь, пайшанба ◆ Рўзнома йилига 256 марта чиқади. ◆ Баҳоси 8 тийин.

РЕСПУБЛИКАМИЗНИНГ БИР КУНИ

Воқеалар, янгиликлар, шарҳлар

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

Самарқанд вилояти Нарпай районида хўжалик ҳисобидаги иссиқхона ташкил этилганига кўп вақт бўлгани йўқ. Шунга қарамай иссиқхона меҳнаткашлари халқимиз дастурхонига 35 тонна 600 килограмм лимон, 20 тоннадан ошиқ помидор тортиқ этди. Шунингдек, бу ерда бодринг, кўкатлар ва гул етиштирилади. Иссиқхона майдони 6 гектар бўлиб, деҳқонларнинг тадбиркорлиги натижасида даромад йилдан-йилга кўпаймоқда. Ўтган йили 800 минг сўмлик даромад қилинган бўлса, бу йилги даромад 1 миллион сўмни ташкил этиши кўзда тутилмоқда.

— Мустақил хўжалик сифатида иш юритишни таъминлашга муваффақ бўлдик. Бу эса, биз, ижарачилар учун осон кечмади. Банкда ҳисоб очганлигимизга қарамасдан, даромадимизга ўзини манфаатдор сезаётганлар ҳам йўқ эмас, — деди иссиқхона бошлиғи Толиб Абдураҳмонов.

Иссиқхонани даромадли хўжаликка айлантириш учун жонбозлик қилаётган Р. Алимов, Р. Эргашев, З. Ҳабибов, Ю. Мамадиёров каби бригадирлар, С. Очилов, М. Давлатова, С. Қурбонова ва бошқа ишчиларнинг асосий мақсади элимиз дастурхонини ноз-неъматларга тўла, баракали кўриш ва савоб олишдир.

Р. ШОДИЕВ.

ҲАМКОРЛИКНИНГ ФОЙДАСИ

● Урганч ёғ-мой комбинатида кир совун ишлаб чиқариш икки баравар кўпайди. Бу ерда шундай маҳсулот ишлаб чиқарувчи иккинчи линия фойдаланишга топширилди.

Янги линияни комбинат ходимларининг ўзлари йиғишди. Кўпгина қисмлар бу ерда олдиндан бор эди, бошқа республикалардаги истеъмолчилар — Урал, Сибирь, Краснодар ўлкаси, Украинадаги саноат корхоналари ҳам Урганчга машина-ускуналар юбориб ёрдам беришди. Бунинг эвазига улар Урганчдан режадан ташқари ишлаб чиқарилган ўсимлик мойи ва совуннинг бир қисмини олишди.

— Мамлакат корхоналари билан ўрнатилган бундай алоқа ўзаро фойдалидир, — деб ҳисоблайди ёғ-мой комбинатининг директори Т. Мусаев. — Амалий алоқалар туфайли барча зарур эҳтиёт қисмларни ўз вақтида оляпмиз.

Ўтган йили комбинат тўхтовсиз ишлаш ҳисобига режадан ташқари икки миллион сўмдан кўпроқ даромад қилди. Натижада ишчи ва хизматчиларнинг иш ҳақи ошди, корхона фахрийларнинг пенсияларини ҳамда декрет отпускасидаги меҳнатчиларнинг нафақаларини ўз ҳисобидан икки баравар оширди.

(ЎзТАГ).

НОН БОР, ДЕМАК ИНСОН ТИРИК

Нон нақадар лазиз сўз. Халқимиз қадимдан унинг ушоғини ҳам кўзига суртади, авайлайди.

Иттифоқ матбуоти мамлакатнинг у ёки бу регионида озиқ-овқат, хусусан нон маҳсулотлари тақчиллиги, нархи ошаётгани ҳақида хабар бериб турибди. Етиштирилган ҳосилнинг талай қисми йиғиштирилмай қолиб кетган. Иттифоқ ҳукумати озиқ-овқат ва уни харид қилиш давлат комиссияси экспертларининг ҳисоб-китобларига қараганда, мамлакатда ўтган йили 15 миллион тонна дон (!) нобуд бўлган. Кунгабоқар, картошка ва сабзавот ҳам тўла йиғиб-териб олинмаган. Пахтакорларимиз режадагидан аллақанча ошириб ҳосил топширган ўтган хўжалик йилида бошқа минтақаларда етиштирилган умумий ҳосилнинг камида 20 фоизи — миллион-миллион тонна ризқ-рўзимиз тупроққа қоришиб кетди.

Албатта, бу ташвишли маълумотлар айниқса бозор муносабатларига ўтишдек қийин вазиятда республикамиз аҳолисини бефарқ қолдирмади, кишиларга жиддий саросималик келтирди. Яхшики, Ўзбекистон Президенти республикамизда бундай ташвишлар учун асос йўқлигини ўз вақтида айтди. Ислом Каримов Москвадан — Федерация Кенгашининг навбатдаги мажлисидан келибоқ, Тошкент тайёрагоҳида телевидение орқали бутун аҳолига қарата нон ва нон маҳсулотлари етарли бўлиши, нархи ошмаслиги ҳақида бaралла айтиб ишонтирди.

— Дарҳақиқат, новвойларимиз хом ашёга эҳтиёж сезаётганлари йўқ, — дейди Тошкент шаҳар нон саноати бирлашмасининг бош директори Олим Атоев. — Бир кеча-кундузда ўртача 370 тоннадан 420 тоннагача нон маҳсулотлари ишлаб чиқаряпмиз. Иссиқ-илиқ кунлари қаҳратон совуқ вақтга нисбатан нон оз истеъмол қилинади. Бу миқдор камайиши ҳақида ташвишланишга асос йўқ. Аксинча, мутахассис ва нонпазларимиз noнниңг янги-янги турларини пиширишни ўзлаштиришяпти. 1990 йилда ўндан ортиқ янги маҳсулот турини тошкентликлар ва пойтахт меҳмонларига тортиқ қилдик. Янги хил нон маҳсулотлари тўйимлилиги, айрим бемор кишиларга шифо бериши билан ажралиб туради. Масалан, «Соғлиқ» деб аталган нон дармондорилар қўшиб пиширилмоқда. Бирлашмамизга қарашли корхоналар бугунги кунда 50 га яқин маҳсулот хилини ишлаб чиқармоқда.

Ўтган ҳосилдан бошлаб мамлакатда ғалланинг харид нархи қарийб икки баравар оширилди. Бу, истеъмолчилар энди нонга икки баравар ортиқ ҳақ тўлашини тақозо этарди. Лекин нон нархи бизда оширилмади. Айни пайтда нон саноати тармоғи меҳнат жамоаларининг моддий аҳволи ёмонлашмасмикин? Асло! Республика ҳукумати бунинг олдини олмоқда. Тармоқ кўраётган зарарни Ўзбекистон ҳукумати ўз ҳисобидан қопламоқда.

Нон маҳсулотлари ишлаб чиқаришда янгиликлар анча. Битта жойнинг ўзида нон ёпиш ва шу ернинг ўзида ихтисослаштирилган дўконларда уни сотиш йўлга қўйилди. Республика ҳукумати нон ишлаб чиқариш тармоғини ривожлантиришга эътиборни сира сусайтираётгани йўқ. Тармоқ зарари бюджетдан қопланишига қарамай, ишлаб чиқариш жараёнларини такомиллаштиришга катта маблағлар ажратилмоқда. Дон маҳсулотлари вазирлиги ўзига тегишли чет эл пулига айрим идораларнинг раҳбарларидек хорижий маркадаги енгил автомобиллар сотиб олмасдан, тармоқ саноатини тубдан ривожлантириш учун ҳаракат қилмоқда. Капиталистик мамлакатлардан замонавий нон пишириш техникаси сотиб олинмоқда. Яқиндагина Германия Федератив Республикасидан мўъжаз нон корхонаси келтирилди. Унда пиширилган узунчоқ зувала шаклидаги хуштаъм нонлар ҳозир истеъмолчиларга жуда маъқул келмоқда. «Тошкент нони» бирлашмаси ана шундай ускуналар билан пойтахтдаги Ал-Хоразмий мавзеси, Чехов кўчаси, Ҳамза район, 2-тегирмон қошидаги кичик цехларни жиҳозлади.

Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи яқинидаги мўъжаз нон цехи ва магазиннинг ўзида қаҳвахона ҳам ишлаб турибди. Бу ерда харидор иссиқ нон харид қилиш билан бирга чой ёки қаҳва, салқин ичимлик билан тамадди қилиб олиши учун қулай имконият яратилган. Шинам ва саришта зал деворлари, шифтидаги миллий нақшлар энг нозик дидли истеъмолчига ҳам ёқиб, завқини келтириши турган гап. Ҳозир пойтахтимизнинг етти жойида ана шундай цех-дўкон ишлаб турибди. Дон маҳсулотлари вазирлиги ва унинг идоралари нон таъминотидаги барқарорликни сақлаб қолиш борасида ҳукумат режасини оғишмай бажармоқда.

Пойтахтдаги нон маҳсулотлари тайёрланаётган корхоналар ва у сотилаётган дўконларни айланганимизда ишлаб чиқариш мароми бир меъёрдалиги, савдо жараёнида сал бўлса-да сусайишга йўл қўйилмаётганлигининг гувоҳи бўлдик.

— Магазинимиз яқин 15 минг кишилик мавзега хизмат кўрсатади, — дейди Собир Раҳимов районидаги 63-озиқ-овқат магазини директори Рустам Султонов. — Кунига 800 килограмм аъло навли ва 200 килограмм қора нон, 210 килограмм патир, 200 килограммга яқин булочка ва бошқа майда нон маҳсулотлари келтириб сотилади. Нон дўконимиз маҳсулотлари кунига 2—3 марта янгиланади. Мана, январнинг иккинчи ярми бошланяпти, нон савдосида сира узилиш бўлгани йўқ.

Зеро, тандирхоналарда, дўконларда ва ниҳоят, хонадонлардаги таомхоналаримизда нон ҳиди аримаса ишимиздан барака кочмайди, иқтисодиётимиз асоси мустаҳкам бўлаверади. Тошкент — нон шаҳри шуҳрати асло хира тортмайди.

А. АБДУБАННОПОВ.

● «Иссиқ нон» цех-дўкон ходимлари Индира Гилмулина ва Шоира Раимбердиева.

● Тошкент нон саноати бош корхонаси қандолатчилик цехининг илғор ишчилари Юсуф Мирбобоев ва Умида Акрамоваларнинг қўли-қўлига тегмайди.

● «Қорақамиш» универсами катта сотувчиси Дилором Умарова.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ туширган суратлар.

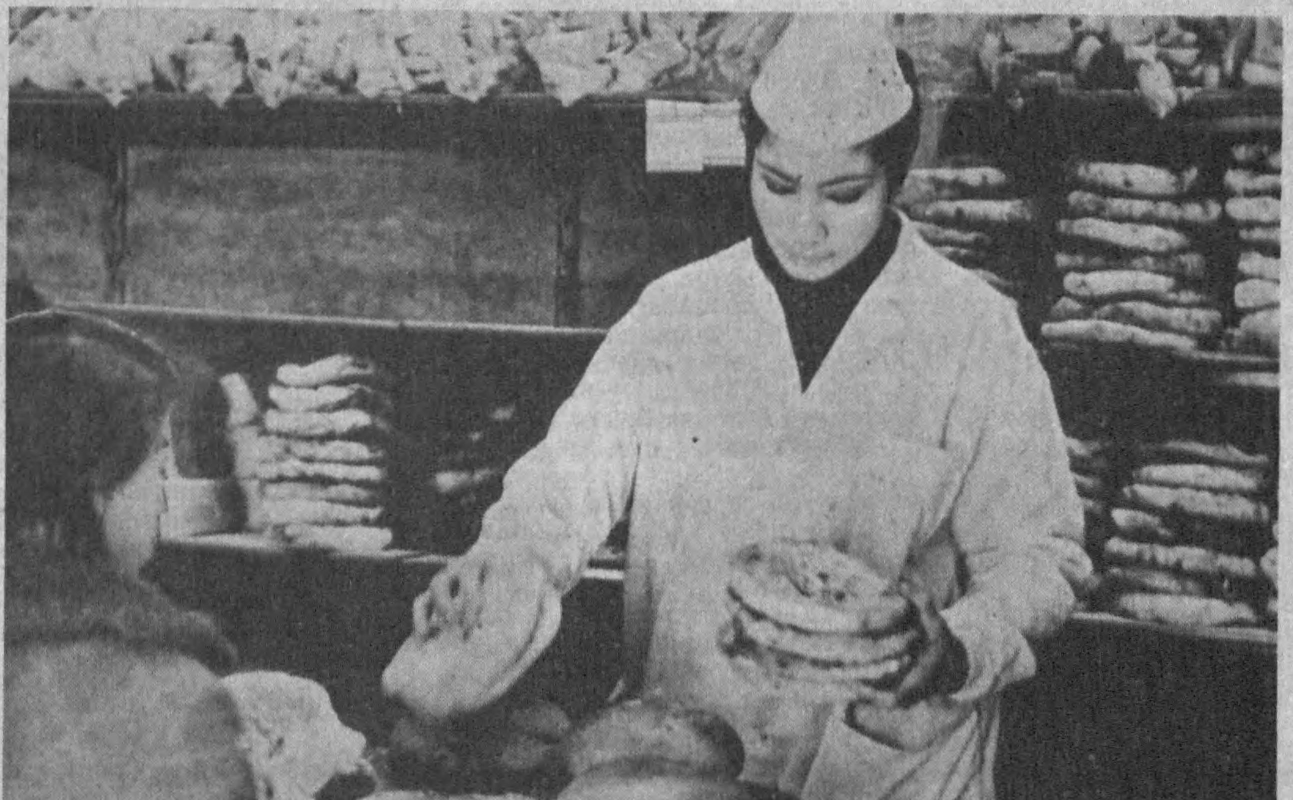

СССР ПРЕЗИДЕНТИ «ИНСОНИЯТНИНГ ОМОН ҚОЛИШИ ВА РАВНАҚИ УЧУН» ХАЛҚАРО ФОНДИ РАҲБАРИЯТИ БИЛАН УЧРАШДИ

15 январь куни М. С. Горбачев Кремлда «Инсониятнинг омон қолиши ва равнақи учун» халқаро фонди директорларининг кенгаши билан учрашди. Кенгаш таркибида Е. П. Велихов (СССР), М. Гуттьерес (Италия), Х.-П. Дюрр (Германия), Р. Макнамара (АҚШ), Мак Таггарт (Буюк Британия), Д. Матушевский (АҚШ), С. Эйзенхауэр (АҚШ), Митрополит Питирим (СССР), Ч. Мэтайес (АҚШ), Х. Рихтер (Германия), Б. Сендов (Болгария), Ж. Скалли (АҚШ), Ф. фон Хиппель (АҚШ), П. Недков (Болгария), А. Эйзенштадт (АҚШ), Т. Хесбург (АҚШ), Б. Миллер (АҚШ), А. Н. Яковлев, А. И. Вольский, Р. И. Хаиров (СССР)лар бор эди.

М. С. Горбачев ўз нутқида бундай деди:

Бизнинг учрашувимиз рамзий кунда ўтмоқда. 1986 йил 15 январь куни Совет Иттифоқининг аср охиригача ер курраси ядро қуролидан халос бўлиши учун ўзига боғлиқ бўлган ҳамма ишни қилиш муддаоси эълон қилинган эди.

1991 йил 15 январь — «совуқ уруш»дан кейинги биринчи халқаро тангликда жаҳон аҳли ташвишга тушиб ва ақл-идрок кучларига умид билан қараб турган кундир. «Совуқ уруш» тугаганлиги 5 йил муқаддам дунёга таклиф этилган ғояни амалга ошириш йўлидаги энг катта қадам бўлди.

Кулфатларга, тангликларга, жуда катта қийинчиликлар ва муаммоларга қарамай, ҳозир атрофимиздаги дунё тарихий тараққиёт мантиқига, янгиланиб бораётган ижтимоий кучларнинг имкониятларини ҳисобга олишга асосланган режаларнинг рўёбга чиқиши мумкинлигига умид билан баҳо бериш учун асос яратади.

«Инсониятнинг омон қолиши ва равнақи учун» халқаро фонди шу режаларни амалга оширишда янги ва фахрли ўринни эгаллаб турибди.

Директорлар кенгашининг раиси Е. П. Велихов фонднинг кейинги даврдаги фаолияти асосий йўналишлари ҳақида қисқача гапириб берди, ядро қуроли синовларини батамом тақиқлаш, бу қуролни тарқатмаслик режимини мустаҳкамлаш — фонднинг энг муҳим вазифаларидан бири эканлигини таъкидлади.

СССР Президенти янги ташқи ишлар вазирини тасдиқлаш вақтида СССР Олий Кенгаши аниқ-равшан таъкидлаб ўтган ташқи сиёсат йўли ўзгармаслигини уқтириб ўтди. Шу муносабат билан М. С. Горбачев Сьюзан Эйзенхауэрнинг саволига жавоб қайтариб, халқаро майдондаги соғлом тамойилларни мустаҳкамлаш учун Совет-Америка муносабатларининг алоҳида аҳамиятини, ўзининг Президент Буш билан, Америка маъмурияти билан ҳамжиҳатлик ва ишончни мустаҳкамлашга содиқлигини таъкидлади.

СССР Президенти суҳбатни якунлаб, ички ва ташқи сиёсатда ўзи танлаб олган йўлдан қатъият ва изчиллик билан олға боравермоқчи эканини айтди.

У муҳим ва олижаноб фаолиятида фонд раҳбариятига муваффақият тилади.

Рўй-ростлик ва хайрихоҳлик руҳида ўтган учрашувда А. А. Бессмертних, В. И. Болдин, В. Ф. Петровский қатнашдилар.

(ТАСС).

ЯНГИ МАҲКАМА ВАЗИРЛАРИ

Ҳали депутатлар рўйхатга олинмай турибоқ Иттифоқ парламенти мажлислар залидаги микрофонлар олдига одамлар келишди. Шу 15 январь куни эрталаб уларнинг сабрсизликларига нима сабаб бўлди?

Ҳар бир киши мажлисни олиб бориш тартиби хусусида ўз фикрини билдириш имкониятига эга бўлди ва шундан сўнг парламент аъзолари таътил яқинлашиб келаётганлиги, аммо кам иш қилинганлигидан ташвишга тушганликлари маълум бўлди. Мамлакатнинг «қонталаш нуқталари» муаммолари ҳал этилмаганлиги, иқтисодиётдаги аҳвол барқарор тус олмаганлиги, аҳоли турмуш даражасининг пасайиб кетаётганлиги ҳақида ташвишланиб гапирилди. Вазиятни бирданига ўзгартириб бўлмайди, албатта. Лекин Олий Кенгаш аъзоларининг ўз фаолиятларига эътибор беришларининг ўзи муҳим гап. Бу ўринда кўп нарса уларнинг ўзларига боғлиқ, албатта.

Сессия қатнашчилари Вазирлар Маҳкамасини тузишни давом эттирдилар.

СССР Президенти М. С. Горбачев сўзга чиқиб, Э. А. Шеварднадзе билан бўлган суҳбатларда ва учрашувларда у истеъфо тўғрисидаги илтимосини қатъиян тасдиқлаганлигини айтди. Мен Президентнинг ҳуқуқидан фойдаланиб, уни истагига қарши ўз вазифаларини бажаришга мажбур қилишни хоҳламадим, деди М. С. Горбачев. Ўртоқ Шеварднадзе бу лавозимга менинг таклифимга биноан келган эди, умидларни оқлади, халқаро сиёсий иқлимга амалий таъсир кўрсатган янги ташқи сиёсатимиз йўлига жуда катта ҳисса қўшди.

(Давоми иккинчи бетда).

СССР Бош вазири

ВАЛЕНТИН СЕРГЕЕВИЧ ПАВЛОВ

1937 йил 26 сентябрда Москвада туғилган, миллати — рус. Москва молия институтини битирган, ихтисоси — иқтисодчи. Иқтисод фанлари доктори, кўплаб-кўп илмий асарларнинг муаллифи. КПСС Марказий Комитетининг аъзоси.

Меҳнат фаолиятини 1958 йилда район молия бўлимининг инспекторлигидан бошлаган, сўнгра РСФСР ва СССР молия вазирликларида ишлаган, бу жойларда иқтисодчидан бошқарма бошлиғининг ўринбосаригача кўтарилган. 1979 йилдан 1986 йилгача — СССР давлат режа комитети молия, таннарх ва нарх-наво бўлимининг бошлиғи, ҳайъат аъзоси. 1986 йилда — СССР молия вазирининг биринчи ўринбосари. 1986 йилдан 1989 йилгача — СССР давлат нарх комитетининг раиси. 1989 йилдан

1991 йилгача — СССР молия вазири. 1987 йилдан — Бутуниттифоқ иқтисодчилар жамиятининг раиси, 1990 йилдан эса — президентидир.

Рафиқаси Валентина Петровна ва ўғли — Сергей Валентиновичлар ҳам иқтисодчилардир.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ КЕНГАШИ ҚЎМИТАСИДА

15 январь куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг қурилиш, меъморчилик, уй-жой-коммунал хўжалиги ва ободонлаштириш масалалари қўмитасининг навбатдаги мажлиси бўлди.

Мажлисни ана шу комитет раиси А. Ҳабибуллаев олиб борди.

Республика монтаж ва махсус қурилиш ишлари вазири лавозимига номзод тўғрисидаги, қўмита ҳузуридаги уй-жой масалалари билан шуғулланувчи мутахассислар кенгаши ҳақидаги, қўмитанинг 1991 йилги иш режаси тўғрисидаги масалалар муҳокама қилинди.

Қўмита мажлисида Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари П. Нўъмонов иштирок этди.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон меҳмонлари

Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари Б. С. Ҳамидовнинг амалий ташриф билан Ўзбекистонга келган Жанубий Корея ишбилармонлари делегацияси билан 16 январь куни бўлиб ўтган учрашувида ўзаро манфаатли икки томонлама ҳамкорлик масалалари муҳокама қилинди. Учрашувда республика вазирликлари ва идораларининг раҳбарлари, ташқи иқтисодий ташкилотларнинг вакиллари қатнашдилар.

Енгил ва маҳаллий саноат моллари, бинокорлик материаллари тайёрлайдиган қўшма корхоналар барпо этиш масалалари қўйилди. Пахта, пилла ва қоракўлни қайта ишлашда, маҳаллий хом ашёдан замонавий бинокорлик материаллари тайёрлашда Ўзбекистон Жанубий Корея мутахассисларининг илғор технологияларидан муваффақиятли фойдаланиши мумкинлиги таъкидлаб ўтилди. Соғлиқни сақлашда ва экология муаммоларини ҳал қилишда, халқ таълими, илм-фан ва маданият соҳасида ҳамкорлик қилиш имкониятлари муҳокама қилинди.

Жанубий Корея делегациясининг Ўзбекистонда бўлиши режаларида республика вазирликлари ва идораларининг раҳбарлари билан учрашувлар, қўшма корхоналар барпо этиш юзасидан бевосита шартномалар тузиш мақсадида саноат корхоналари ва бирлашмаларига бориш кўзда тутилган.

(ЎзТАГ).

ДИРЕКТОРЛАР КЕНГАШИ

«Союзэлектрокабель» хўжалик уюшмаси директорларининг 15 январь куни Тошкентда очилган учрашувининг асосий мақсади корхоналар синишининг олдини олишдан, мамлакат кабель саноати янада ривожланишини таъминлашдан иборатдир.

— Учрашув программасини анча кенгайтиришга тўғри келди, — дейди уюшма бошқарувининг раиси, «Световод» тармоқлараро илмий-техника комплексининг бош директори И. Пешков. — Солиқ солиш ва чет элда ишлаб чиқарилган моллар нархини ўзгартириш, уюшма корхоналари маҳсулотларининг нархлари қатъий белгилаб қўйилгани ҳолда Ватанимизда хом ашё ва материаллар нархининг оширилиши — буларнинг ҳаммаси корхоналаримизни касод бўлишидан сақлаш билан боғлиқ чора-тадбирлар кўришга мажбур қилмоқда.

Учрашув иштирокчилари тармоқда материаллар сарфини камайтириш, чет элдан келтириладиган хом ашёни Ватанимизда етказиб бериладиган хом ашё билан алмаштириш, давлат буюртмасини мутаносиб равишда тақсимлаш, илмий-тадқиқот ва тажриба-конструкторлик ишларини пул билан таъминлаш дастурини, шунингдек, ҳукуматга ва мамлакат Давлат нарх комитетига маҳсулотни шартнома нархларида сотиш тўғрисидаги таклифларни ишлаб чиқиш ниятидадирлар.

Мазкур кенгаш дастурининг муҳим бандларидан бири — «Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмасининг хўжалик фаолиятини ўрганишдир. Бу бирлашма жамоаси икки-уч йил муқаддам касод бўлишига сал қолган эди, бироқ бу ерда оғир аҳволдан чиқишнинг йўлини топишга муваффақ бўлинди — ишлаб чиқариш кооперативлари ташкил этилди. Натижада ишлаб чиқаришнинг илгариги ҳажмлари сақлаб қолиндигина эмас, шу билан бирга кенгайтирилди. Бирлашма янги йилнинг дастлабки кунларида фаолроқ ишлайдиган тузилмага ўтишни туғаллади. Асосий фондлар ижарачи ва кичик корхоналарга берилди.

(ЎзТАГ).

ОҚЛАНГАНЛАР

● Мухбиримиз М. АВЕЗОВ республикамизда «пахта иши» бўйича ишлаб келаётган комиссия мутасаддилари билан учрашиб, мазкур соҳадаги ҳозирги аҳвол билан қизиқди.

Комиссия аъзолари шу кунларда оғир ва машаққатли вазифани адо этишяпти. Тўпланган кўплаб жиноий ишларнинг саргини-саракка, пучагини-пучакка ажратиб, адолатли тафтиш қилмоқдалар, — дейди комиссия аъзоси А. Сарабеков.

Ўзбекистон ССР «пахта иши» комиссияси томонидан шу кунгача Қашқадарёдан — 148, Тошкентдан — 145, Самарқанддан — 127, Бухородан — 101, Андижондан — 50, Хоразмдан — 26 нафар киши оқланди.

Республикада «пахта иши» бўйича судланган кишилардан шу кунгача жами 853 нафарининг ҳаракатларида жиноят аломатлари бўлмаганлиги учун тегишли жиноий ишлар тўхтатилди.

Шунингдек, ноҳақ судланганларнинг ҳуқуқлари тикланмоқда.

Комиссия ўз ишини давом эттиряпти.

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИНИНГ ҚОНУНИ

1991 ЙИЛГИ ИТТИФОҚ БЮДЖЕТИ ТЎҒРИСИДА

ССР Иттифоқи билан федерация субъектлари ўртасида ваколатларни белгилаб қўйиш мамлакат бутун халқ хўжалигининг бюджети сифатида СССР Давлат бюджетини шакллантиришдан воз кечишни тақозо этди. 1991 йилги Иттифоқ бюджети федератив давлатнинг бюджети сифатида шакллантирилган ва иқтисодиётни барқарорлаштиришга, унда бозор муносабатларини жорий этишга, шунингдек, мамлакатнинг етарли мудофаа қобилияти доктринаси талабларининг энг кам зарур даражадаги вазифаларини рўёбга чиқаришга қаратилган.

I БОБ. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1-модда. Белгилаб қўйилсинки, 1991 йилги Иттифоқ бюджетининг даромадлари қуйидагилар ҳисобига шаклланади:

корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлар, маҳаллий хўжалик таркибига кирувчилардан ташқари, оладиган фойдага солинадиган солиқлардан, хорижий юридик шахсларнинг СССРдаги фаолиятидан оладиган даромадига солинадиган солиқлардан, даромадларга солинадиган солиқлардан ажратмалар;

божхона божлари, экспорт ва импортга юз фоиз миқдоридаги солиқ;

нефть ва газ саноати корхоналарининг рента тўловлари;

1982 йилда чиқарилган давлат ички ютуғ заёми облигацияларини сотишдан 50 фоиз миқдорида ажратмалар;

маҳсулот, мол сотиш ва хизмат ҳажмидан 5 фоиз миқдорида сотувдан олинадиган солиқ, солиқ тушумларини камида 30 фоизи Иттифоқ бюджетига ўтказилади;

Иттифоқ бошқарувида турган корхоналар, бирлашмалар, ташкилотлар фаолиятидан солиқдан ташқари бошқа тушумлар;

Умумдавлат дастурларини пул билан таъминлашга республикалар бюджетларидан ўтказиладиган маблағлар.

Республикалар ўз ваколатларига мувофиқ Иттифоқ бюджетига солиқ тушумларини камайтирадиган қонунлар қабул қилган тақдирда, республикалар уларни мутлақ миқдорда бюджетлар ўртасидаги ўзаро ҳисоб-китоблар учун қабул қилинган тартибда қоплайдилар.

2-модда. Иттифоқ бюджети маблағлари 1991 йилда Иттифоқ идоралари бошқарувида бўлган халқ хўжалиги тармоқлари ишлашини ва ривожлантирилишини таъминлашга, ғоят муҳим тадқиқотлар ва илмий техник ишланмаларни, умумиттифоқ аҳамиятига молик ижтимоий-маданий ва экологик дастурларни, мамлакат мудофаасини пул билан таъминлашга, зарур молиявий захираларни вужудга келтиришга ва умумдавлат аҳамиятига эга бўлган бошқа харажатларга сарфланиши белгилаб қўйилсин.

II БОБ. ИТТИФОҚ БЮДЖЕТИ ДАРОМАДЛАРИ

3-модда. 1991 йилги Иттифоқ бюджети даромадлар бўйича 250.157.450 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

4-модда. Иттифоқ бюджетида қуйидаги даромад манбалари бўйича тушумлар ҳисобга олинсин:

	(минг сўм)
Корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлар фойдасидан олинадиган солиқ	40.460.000
Сотувдан олинадиган солиқ	36.000.000
Ташқи иқтисодий фаолиятдан келадиган даромадлар	86.334.950
Рента тўловлари	16.500.000
1982 йилги давлат ички ютуқ заёми облигацияларини сотишдан ажратмалар	1.074.500
Йиғимлар ва солиқдан ташқари турли даромадлар	16.436.000
Товар-материал бойликларини қайта баҳолашдан тушадиган даромадлар	9.000.000
Геология-разведка ва геология-қидирув ишларига ажратмалар	2.700.000
Республикаларнинг бюджетларидан умумдавлат дастурларини пул билан таъминлаш учун бериладиган маблағлар	41.652.000

5-модда. 1991 йилги Иттифоқ бюджети камомадининг энг юқори даражаси 26.663.149 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

6-модда. 1991 йилги бюджетнинг камомадини қоплаш мақсадида СССР ҳукумати ва республикаларнинг ҳукуматлари давлат ички заёмларини ва бошқа қимматли қоғозларни келишилган миқдорларда чиқариш ва сотиш тартиби ҳақида қарорлар қабул қилсинлар.

Мазкур заёмлар ва қимматли қоғозларни сотишдан тушган маблағ Иттифоқ бюджетига ва республикаларнинг бюджетларига тенг улушларда берилсин.

7-модда. Транспорт воситаларининг ҳамда ўзи юрадиган бошқа машина ва механизмларнинг эгаларидан олинадиган солиқ 1991 йил 1 январдан бошлаб маҳаллий бюджетларнинг даромадига қўшилади, деб белгилаб қўйилсин.

Умумий фойдаланишдаги автомобиль транспорти корхоналари пассажирларни ташийдиган транспорт воситалари бўйича тўланадиган солиқдан озод қилинсин.

Шу муносабат билан СССР Олий Кенгаши Раёсатининг «Транспорт воситаларининг ҳамда ўзи юрадиган бошқа машина ва механизмларнинг эгаларига солиқ солиш тўғрисида»ги 1988 йил 21 март Фармонига (СССР Олий Кенгашининг ахборотномаси, 1988 йил, 12-сон, 186-модда) қуйидаги ўзгартишлар киритилсин.

3-моддадаги «Иттифоқ бюджетининг даромади» сўзлари «маҳаллий бюджетларнинг даромади» сўзлари билан алмаштирилсин;

6-модданинг «а» кичик банди қуйидаги таҳрирда баён этилсин:

«а) умумий фойдаланишдаги автомобиль транспорти корхоналари пассажир ташийдиган транспорт воситалари бўйича».

8-модда. «Корхоналар ,бирлашмалар ва ташкилотлардан олинадиган солиқлар тўғрисида»ги СССР Қонунининг IV боби (26-модда бундан истисно), шунингдек СССР Олий Кенгашининг «Корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлардан олинадиган солиқлар тўғрисида»ги СССР Қонунини кучга киритиш тартиби тўғрисида»ги қарорининг 5-банди амал қилиши 1991 йилда тўхтатиб турилсин.

СССР ҳукуматига хўжалик юритишнинг объектив шароитлари ўзгарган тақдирда: ҳарбий ишлаб чиқариш тинч соҳага кўчирилганида, кон-геология ва табиий-иқлим шароитлари, энергия таъминоти ва қувур орқали маҳсулот етказиб бериш жадваллари ўзгарганида, янги корхоналар, объектлар ишга туширилганида ва ўзлаштирилганида, қурилиш ташкилотлари ва корхоналари саноат қурилиши объектларидан ижтимоий соҳа ва деҳқончилик-саноат комплекси объектларига ўтказилганида халқ хўжалиги ва саноатнинг айрим тармоқлари учун, шунингдек ногиронларнинг ва меҳнат қобилияти чекланган кишиларнинг меҳнатидан фойдаланадиган корхоналар учун; халқнинг турмуш даражасини оширишга оид марказлаштирилган тадбирлар ҳамда ишлаб чиқаришда ҳалок бўлганларнинг оилаларига ва майиб бўлган ёки касб касаллигига чалинган кишиларга ёрдам бериш билан боғлиқ бўлган тадбирлар амалга оширилганда; меҳнаткашларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш билан боғлиқ бўлган ҳақни тўлаганда истеъмол учун сарфланадиган маблағларнинг миқдорини белгилашнинг мазкур тартибига аниқлик киритиш ҳуқуқи берилсин.

Истеъмолга ажратиладиган маблағ ҳажмини маҳсулот ҳажми билан мувофиқлаштириш мақсадида белгилаб қўйилсинки, 1991 йилда барча корхона ва ташкилотлардаги мулкчилик шаклларидан қатъи назар, уларнинг ҳаммаси учун бу маблағлар товар маҳсулот (иш, хизмат) ҳажмининг ўтган йилга нисбатан таққослама нархларда кўпайиши (камайиши) меъёрига қараб, бирга бир нисбатида аниқланади.

СССР ҳукуматига айрим тармоқлар учун истеъмолга ажратиладиган маблағ миқдорини белгилаш кўрсаткичлари ва тартибига аниқлик киритиш ҳуқуқи берилсин.

Банкларнинг муассасалари 1991 йилда истеъмолга ажратилган маблағларни бериш вақтида корхона ва ташкилотлар томонидан ушбу Қонуннинг мазкур моддасида белгиланган тартибга риоя этилиши устидан назорат қилсинлар.

III БОБ. ИТТИФОҚ БЮДЖЕТИНИНГ ХАРАЖАТЛАРИ

9-модда. 1991 йилги Иттифоқ бюджети харажатлар бўйича 276 820 599 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

10-модда. Халқ хўжалигини пул билан таъминлаш харажатлари 45.742.001 минг сўм миқдорида тасдиқлансин, шундан:

а) умумиттифоқ истеъмолчиларига сотиладиган қишлоқ хўжалик маҳсулоти ва озиқ-овқат молларининг айрим турлари, шунингдек хом ашё молларининг баъзи турлари нархларидаги фарқни қоплашга 34.195.427 минг сўм.

б) геология-разведка ва геология-қидирув ишларига 2.700.000 минг сўм.

в) халқ хўжалигининг бошқа харажатларига 8.846.574 минг сўм ажратилсин.

11-модда. Ижтимоий-маданий тадбирларни пул билан таъминлашга ажратиладиган маблағлар 19.645.057 минг сўм миқдорида тасдиқлансин, шундан:

а) халқ таълими ва кадрларни касб-корга тайёрлашга 5.431.759 минг сўм;

б) соғлиқни сақлаш ва жисмоний тарбияга 3.204.427 минг сўм.

в) маданият ва санъатга 459.196 минг сўм;

г) оммавий ахборот воситаларига 1.656.875 минг сўм;

д) оналик ва болаликни муҳофаза қилиш тадбирларини амалга оширишга, шунингдек фуқароларнинг айрим тоифаларига пенсиялар тўлашга ва бошқа тадбирларга 8.892.800 минг сўм ажратилсин.

12-модда. Энг муҳим илмий тадқиқотлар ва давлат илмий-техник дастурларини пул билан таъминлашга 14.472,762 минг сўм маблағ ажратилиши тасдиқлансин.

13-модда. Хорижий давлатларга қарз бериш, олинган хорижий қарзларни тўлаш ва ташқи бозордаги бошқа қарзларни тўлашга оид харажатларни пул билан таъминлашга ажратиладиган маблағ 26.329.673 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

14-модда. Хорижий давлатларга беғараз ёрдам беришга ажратиладиган маблағлар 400.000 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

15-модда. Армия ва флот шахсий составини таъминлашга, қурол-яроғ ва ҳарбий техника харид қилишга, ҳарбий мавзудаги илмий тадқиқот ва тажриба-конструкторлик ишларига, ҳарбий қурилишга, пенсиялар тўлашга, ҳарбий хизматчиларни ижтимоий жиҳатдан таъминлашни яхшилаш дастурини амалга оширишга ва мудофаа учун бошқа харажатларга ажратиладиган маблағлар 96.562.846 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

16-модда. Аҳоли фаровонлиги даражасини оширишга оид марказлаштирилган тадбирларни ўтказишга ажратиладиган маблағ 972.000 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

17-модда. СССР Олий Кенгашини таъминлашга ажратиладиган маблағ 194.901 минг сўм миқдорида белгилансин.

18-модда. СССР Конституциявий назорат қўмитасини таъминлашга ажратиладиган маблағ 3.672 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

19-модда. СССР назорат палатасини таъминлашга ажратиладиган маблағ 5.431 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

20-модда. СССР Олий ҳакамлик судини таъминлашга ажратиладиган маблағ 1.760 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

21-модда. СССР Олий судини таъминлашга ажратиладиган маблағ 2.563 минг сўм миқдорида ва махсус судларни таъминлашга ажратиладиган маблағ 5.602 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

22-модда. СССР Прокуратураси идораларини таъминлашга ажратиладиган маблағ 475.529 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

23-модда. СССР Ички ишлар вазирлигини таъминлашга ажратиладиган маблағ 5.602.500 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

24-модда. СССР Давлат хавфсизлиги қўмитасини таъминлашга ажратиладиган маблағ 4.948.649 минг сўм миқдорида тасдиқлансин, ундан 2.200.000 минг сўми чегара қўшинларини таъминлашга сарфласин.

25-модда. Давлат ҳокимияти Иттифоқ ижроия-бошқарув идораларини ва давлат бошқаруви идораларини (ушбу Қонуннинг 17, 18, 19, 20-моддаларида кўрсатилгандан ташқари) таъминлаш учун ажратиладиган маблағ 1.696.250 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

СССР Президенти ана шу маблағ давлат ва хўжалик қурилиши бошқарувидаги таркибий ўзгаришларни ҳисобга олиб, номма-ном тақсимлашни СССР Олий Кенгаши тасдиқлаши учун тақдим этсин.

26-модда. Давлат ички қарзи хизматига оид харажатларни маблағ билан таъминлаш 11.806.000 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

1989 ва 1988 йиллардаги СССР Давлат бюджети харажатлари учун вақтинча олинган умумдавлат ссуда фонди эркин қарз ресурсларини тўлаш муддатини (бу муддат 1991 йилда бошланади) 1996 йилнинг 1 январигача кечиктириш тўғрисидаги СССР ҳукуматининг таклифи қабул қилинсин.

27-модда. Тармоқ дастурларини таъминлашга ажратиладиган маблағ қуйидагича:

Чернобиль АЭСидаги авария оқибатларини тугатишга ажратиладиган маблағ 10.314.000 минг сўм миқдорида;

Орол бўйидаги экология вазиятини тиклаш ва у ердаги аҳолининг яшаш шароитини яхшилашга ажратиладиган маблағ 900.000 минг сўм, ундан бюджетдан ташқари маблағлар ҳисобига 135.000 минг сўм миқдорида;

Қрим татарларининг Қрим вилоятига қайтиши билан боғлиқ биринчи галдаги тадбирларни амалга оширишга ажратиладиган маблағ 200.000 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

28-модда. Иттифоқ бюджетида СССР Президентининг резерв фонди 3.000.000 минг сўм, ундан фавқулодда вазиятларни маблағ билан таъминлаш учун 2.000.000 минг сўм миқдорида бўлиши кўзда тутилсин.

29-модда. Иттифоқ идоралари ихтиёридаги бошқа тадбирларга ажратиладиган маблағ 25.774.403 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

30-модда. Сотувдан олинадиган солиқ жорий этилиши муносабати билан ижтимоий истеъмолчиларга тўланадиган товон пули қимматлашганлиги учун ажратиладиган маблағ 7.900.000 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

IV БОБ. МАХСУС ҚОИДАЛАР

31-модда. 1992 йил 1 январигача давлат ички қарзининг энг юқори ҳажми 567.563.149 минг сўм миқдорида тасдиқлансин.

32-модда. 1992 йилнинг 1 январигача ССР Иттифоқи ташқи қарзининг энг юқори ҳажми эркин алмаштириладиган валютада 39.000.000 минг сўм миқдорида (СССР Давлат банки расмий курсига кўра) тасдиқлансин.

33-модда. СССР Молия вазирлигига 1991 йил 1 январгача товар моддий бойликларнинг амалдаги қолдиқларига асосланиб улгуржи ва харид нархлари ислоҳ қилиниши муносабати билан товар-моддий бойликлар қолдиқларини қайта баҳолашдан бюджетга тушадиган маблағ миқдорини аниқлаш топширилсин.

34-модда. СССР давлат банки, республикаларнинг марказий банклари ва тижорат банклари ушбу Қонунга мувофиқ Иттифоқ бюджетига даромадлар ўз вақтида ва тўғри ўтказилиши учун жавобгар эканликлари белгилансин. Бюджет турларига кўра, Иттифоқ қонунида белгиланган тарзда даромадларни тақсимлаш бажарилмаган ёки мунтазам бузилган тақдирда банк муассасалари, хизматлари ва бўлинмалари раҳбарлари икки ойлик иш ҳақи миқдорида етказилган зарарни тўлаб лавозимидан четлатилади.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти

М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль,
1991 йил 11 январь.

СССР Олий Кенгашининг Қарори

СССР ИЧКИ ИШЛАР ВАЗИРИ ТЎҒРИСИДА

СССР Олий Кенгаши СССР Президентининг тақдимномасини кўриб чиқиб, **қарор қилади:**

Ўртоқ Борис Карлович **Пугонинг** СССР ички ишлар вазири этиб тайинланишига розилик берилсин.

СССР Олий Кенгашининг Раиси

А. ЛУКЬЯНОВ.

Москва, Кремль. 1991 йил 15 январь.

СССР Олий Кенгашининг Қарори

СССР ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРИ ТЎҒРИСИДА

СССР Олий Кенгаши СССР Президентининг тақдимномасини кўриб чиқиб, **қарор қилади:**

Ўртоқ Александр Александрович **Бессмертнихнинг** СССР ташқи ишлар вазири этиб тайинланишига розилик берилсин.

СССР Олий Кенгашининг Раиси

А. ЛУКЬЯНОВ.

Москва, Кремль. 1991 йил 15 январь.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Президентининг Фармони

ЎРТОҚ В. М. ВЕЛИЧКОНИ СССР БОШ ВАЗИРИНИНГ БИРИНЧИ ЎРИНБОСАРИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ Владимир Макарович **Величко** СССР Бош вазирининг биринчи ўринбосари этиб тайинлансин.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти **М. ГОРБАЧЕВ.**

Москва, Кремль. 1991 йил 15 январь.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Президентининг Фармони

ЎРТОҚ В. Х. ДОГУЖИЕВНИ СССР БОШ ВАЗИРИНИНГ БИРИНЧИ ЎРИНБОСАРИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ Виталий Хуссейнович **Догужиев** СССР Бош вазирининг биринчи ўринбосари этиб тайинлансин.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти **М. ГОРБАЧЕВ.**

Москва, Кремль. 1991 йил 15 январь.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Президентининг Фармони

ЎРТОҚ Н. П. ЛАВЕРОВНИ СССР БОШ ВАЗИРИНИНГ ЎРИНБОСАРИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ Николай Павлович **Лаверов** СССР Бош вазирининг ўринбосари этиб тайинлансин.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти **М. ГОРБАЧЕВ.**

Москва, Кремль. 1991 йил 15 январь.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Президентининг Фармони

ЎРТОҚ Ю. Д. МАСЛЮКОВНИ СССР БОШ ВАЗИРИНИНГ ЎРИНБОСАРИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ Юрий Дмитриевич **Маслюков** СССР Бош вазирининг ўринбосари этиб тайинлансин.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти **М. ГОРБАЧЕВ.**

Москва, Кремль. 1991 йил 15 январь.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Президентининг Фармони

ЎРТОҚ А. А. БЕССМЕРТНИХНИ СССР ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ Александр Александрович **Бессмертних** СССР ташқи ишлар вазири этиб тайинлансин.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти **М. ГОРБАЧЕВ.**

Москва, Кремль. 1991 йил 15 январь.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Президентининг Фармони

ЎРТОҚ Б. К. ПУГОНИ СССР ИЧКИ ИШЛАР ВАЗИРИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ Борис Карлович **Пуго** СССР ички ишлар вазири этиб тайинлансин.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти **М. ГОРБАЧЕВ.**

Москва, Кремль. 1991 йил 15 январь.

СССР Олий Кенгаши сессиясида

ЯНГИ МАҲКАМА ВАЗИРЛАРИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Айни пайтда Президент ўз иши билан ана шу йўлни амалга оширишга кўмаклашган кўп сонли дипломатларга, экспертларга, мутахассисларга, маслаҳатчиларга миннатдорчилик билдирди.

М. С. Горбачев фидокорона ижодий меҳнати учун Э. А. Шеварднадзе шанига миннатдорчилик сўзларини айтди.

У ташқи ишлар вазири лавозимига СССРнинг АҚШдаги ҳозирги элчиси А. А. Бессмертнихни таклиф қилди. Президент номзодни Иттифоқ парламентининг аъзоларига тавсия этар экан, унинг зўр маҳоратини таъкидлаб, у дунёқараши кенг ва юксак маданиятли киши эканлигини айтди.

А. А. Бессмертних ўз нутқида СССР ташқи ишлар вазири лавозимини эгаллашни таклиф қилганлиги учун СССР Президентига миннатдорчилик билдириб, хусусан бу лавозимга Э. А. Шеварднадзе каби машҳур ва ажойиб ташқи ишлар вазиридан сўнг тайинланаётганидан ачиниш туйғуларини ҳис этаётганини айтди.

Янги тафаккур сиёсати, деди у сўнгра, мамлакатимиз учун уфқларни кенгайтирди, уни бутун дунё учун дўст давлатга айлантирди. Янги тафаккур сиёсати мамлакатнинг миллий манфаатларини тўла акс эттиради. Бундан буён бу сиёсат қандай бўлади? Бу саволга бошқача жавоб бўлиши мумкин эмас: янги тафаккур сиёсати давом этаверади, сақланиб қолади ва ривожланаверади.

Ҳозирги пайтда ташқи сиёсий ва ички сиёсий жараёнлар тобора кўпроқ чатишиб кетмоқда. Ташқи сиёсатнинг муваффақиятига ҳеч нарса мамлакатимиз ичидаги воқеалар каби кучли таъсир қила олмайди. Ички ва халқаро ҳуқуқнинг бир-бирига тўла-тўкис мос бўлиши мумкин эмас, албатта, аммо асосий қоидаларда битта йўлдан бориш керак. Янги сиёсатимиз инсон манфаатларини ҳимоя қилиши лозим. Мен Президентимиз ва мамлакатимиз сўнгги вақтда ўтказаётган сиёсатга тўла содиқман, чунки фақат шу сиёсат давлатимизнинг энг асосий манфаатларига бутунлай мос келади деб ҳисоблайман, деб таъкидлади А. А. Бессмертних.

Ушбу номзодни муҳокама қилиш чоғида ҳозирги шароитда бундай масъулиятли лавозимга профессионал дипломатнинг тайинланиши муҳим эканлиги бир неча бор таъкидлаб ўтилди.

Саволларга жавоб қайтарилгандан сўнг Олий Кенгаш аъзолари А. А. Бессмертнихни СССР ташқи ишлар вазири этиб тайинлашга розилик бердилар.

Ички ишлар вазири лавозимига тавсия этилган Б. К. Пуго депутатлар ҳузурида сўзга чиқди. У Совет Социалистик Республикалари янгиланган Иттифоқининг қатъий ва эътиқодли тарафдори эканлигини, республикалар эълон қилган мустақилликни тушуниб, ҳурмат қилишини айтди. Бизнинг давлатимизда, деди у сўнгра, ички ишлар идоралари системасининг аниқ мақсадга қаратилган ва оқилона бирлиги таъминланиши лозим, лекин Иттифоқ ва республикалар вазирликлари ўртасидаги вазифалар аниқ фарқлаб қўйилиши керак.

Иттифоқ вазирлиги республикалар томонидан ваколат берилган вазифаларни бажариши лозим. Иттифоқ шартномаси ана шундай қарор учун асосдир. Республикалар жамоат тартиби ва хавфсизлигининг аҳволи учун, умумий жиноятчиликка қарши курашни ташкил этиш, жазога маҳкум этилганларни қайта тарбиялаш учун тўла жавобгар бўлишлари лозим. Умумиттифоқ ва республика Ички ишлар вазирликлари идораларининг биргаликдаги фаолияти соҳасига чамаси уюшган жиноятчиликка, терроризмга, қорадорифурушликка, валюта билан жиноятларга ҳамда энг хавфли жиноятларнинг бошқа турларига қарши кураш кириши мумкин. Бизнинг шароитимизда ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларини миллий хонадонларга ажратиб юборишга йўл қўйиб бўлмайди. Нутқининг охирида у Ички ишлар вазирлиги идораларининг моддий-техникавий базасини мустаҳкамлаш, бу идоралар ходимларини ижтимоий-ҳуқуқий жиҳатдан ҳимоя қилишни кучайтириш зарурлигини таъкидлади. Ички ишлар вазирлиги ходимларининг қонунийликни, фуқароларнинг ҳуқуқлари ва манфаатлари ҳимоя қилинишини таъминлаш йўлида маҳорат билан дадил ва ишончли иш олиб боришлари учун шундай қилиш зарур.

Сўнгра Б. К. Пуго парламент аъзоларининг жуда кўп саволларига жавоб қайтарди. Парламент аъзолари муҳокама тугагандан сўнг унинг СССР Ички ишлар вазирлиги раҳбари этиб тайинланишига рози бўлдилар.

Сессияда СССР Бош прокурори Н. С. Трубин сўзга чиқиб, депутатларга Литвадаги воқеалар муносабати билан ўзи бошчилик қилаётган маҳкаманинг ҳаракатлари тўғрисида ахборот берди. У Литвада СССР Прокуратурасининг 7 кишидан иборат вакиллар гуруҳи, шунингдек ҳарбий терговчилар гуруҳи ишлаётганлигини айтди. Аммо маҳаллий ҳокимият уларнинг фаолиятига тўсқинлик қилмоқда. Ҳозир биз улар билан ҳамжиҳатликка эришиш чораларини кўряпмиз, деди Бош прокурор. Литва республикаси ҳам ҳақиқат қарор топишидан манфаатдор деб ўйлайман.

Шундан сўнг сессия қатнашчилари аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисидаги ССР Иттифоқи қонуни асосларини муҳокама қилишга яна — тўртинчи марта қайтдилар. Эслатиб ўтамиз, ўтган гал ҳужжатнинг малакани ўзгартириш чоғида нафақа тўлашга тааллуқли 27-моддаси баҳсларга сабаб бўлган эди. Аммо бу гал фикрлашиб олингандан сўнг мазкур модданинг комиссия, хукумат ва касаба уюшмалари таклиф этган варианти қабул қилинди ҳамда ушбу ҳужжат моддаларини муҳокама қилиш давом эттирилди.

Кечки мажлисда асослар уни кучга киритиш тўғрисидаги қарор билан биргаликда умуман қабул қилинди.

Олий Кенгаш аъзолари Н. И. Рижковни пенсия билан ҳамда моддий-маиший таъминлаш тўғрисидаги қарор учун овоз бердилар. Унга ойига 1200 сўм миқдорида шахсий пенсия тайинлашга, шунингдек умрбод фойдаланиш учун давлат боғ уйини бириктиб қўйишга қарор қилинди.

«Турли масалалар» деб аталган якунловчи бўлим ғоят қизғин ўтди. Унда Болтиқбўйи мавзуси катта ўринни эгаллади. Сўзга чиқиш учун ёзилган нотиқлар вазиятни таърифлаб, унга баҳо бериб ва тангликдан чиқиш йўллари ҳақида ўз фикрларини айтиб, турли-туман, баъзан бир-бирига қарши нуқтаи назарларни баён қилдилар.

Турли-туман баҳслар орасида бир неча асосий ёндашувларни ажратиб кўрсатиш мумкин. Чунончи, парламентнинг бир қанча аъзолари аввало Литва ва Латвиядаги вазиятнинг кескин тус олганлиги учун масъулиятни фақат марказ зиммасига юклашга уриниб кўрдилар. Иккинчи томондан эса Олий Кенгаш аъзолари воқеаларни таҳлил этиб, жумҳуриятларнинг ўзларида юз бераётган ҳодисаларнинг сабабларини ва илдизларини очиб бердилар, бунда Иттифоқ раҳбар органларининг баъзан йўл қўйган хатоларини ва уларнинг позициясида изчиллик бўлмаганлигини таъкидладилар.

Латвиялик депутат А. К. Дандзбергнинг нутқи биринчи ёндашувга яққол мисол бўла олади. У Литвадаги воқеалар муносабати билан жумладан, агар воқеалар бундан буён ҳам шундай ривожланадиган бўлса, Латвия ва Эстония фуқаролари «навбатдаги қурбонлар» бўлади, деди. Депутат айтдики, Иттифоқ раҳбарияти Литвадаги маълум воқеаларнинг олдиндан белгилаб қўйилган йўл-йўриқлари мавжудлигини рад этаётганига қарамай, ана шундай йўл-йўриқлар мавжуд. Болтиқбўйидаги воқеаларни тайёрлаш вақти ҳам тасодифан танланган эмас, деб давом этди А. К. Дандзберг, чунки жаҳон халқлари ҳозир Форс кўрфазидаги муаммолар билан банд бўлиб қолганлар.

Латвиянинг мамлакат парламентидаги бошқа вакили — ригалик депутат А. М. Шамихиннинг фикри бунга бутунлай қарама-қарши. Унинг гапларига қараганда, Латвияда СССР қонунларини ва Президент фармонларини ҳеч ким бажармоқчи эмас. Бунинг устига, деди парламент аъзоси, «мамлакат давлат идоралари ҳам бу ишда қатъият кўрсатмаяпти». Нотиқ халқ фронтини, республика ҳокимиятини инсоннинг, аввало туб аҳолига мансуб бўлмаган кишиларнинг ҳуқуқларини бузишда айблади. А. М. Шамихиннинг фикрича, Латвия Олий Кенгаши шу кунларда республикадаги сиёсий вазиятни барқарорлаштиришга қодир эмаслигини кўрсатди.

Депутат Болтиқбўйидаги воқеалар муносабати билан айрим «халқ депутатлари ва ўртоқ Б. Н. Ельциннинг» хатти-ҳаракатлари унинг ғазабини келтираётганлигини айтди. Нотиқ Россия парламенти бошлиғининг ҳаракатларида «руслар тўғрисида, Иттифоқ ҳақида ғамхўрликни кўрмаяпман», «у русларнинг манфаатларига хоинлик қилмоқда» деди. А. М. Шамихин ўз фикрини тасдиқлаш учун далиллар келтириб қуйидагиларни таъкидлади. «Ельцин республикада нималар юз бераётганини яхши билмайди, одамлар қандай мақсадда яшаётганлигини, у жон куйдираётган демократия қандай тус олганлигини билмайди». «Болтиқбўйига бир неча бор қилган ташрифи чоғида, шу жумладан Латвияга ташрифи чоғида Ельцин туб аҳолига мансуб бўлмаган кишиларнинг номидан иш олиб бораётган бирорта жамоат ташкилоти билан учрашмади, ҳолбуки, «тенг ҳуқуқлилик» фракциясидан, ветеранлардан учрашиш тўғрисида бир неча бор таклифлар тушган эди...»

СССР халқ депутати, Латвиянинг Москвадаги доимий вакили Я. Я. Петерс «Латвия республикаси ҳар бир кишининг ҳаётини, ҳуқуқларини ва қадр-қимматини ҳимоя қилиш учун ўз мақсадларини фақат сиёсий усуллар билан, парламентаризм ва оқилона келишиш йўли билан амалга оширади ҳамда СССР марказий ҳокимияти ҳам шундай йўл тутишини кутади», деб ишонтирди. У Латвия республикаси Олий Кенгашининг «Латвия республикаси ҳудудида алоҳида мақсадларга мўлжалланган милиция отряди ва СССР Қуролли Кучлари жиноий фаолиятига йўл қўйиб бўлмаслиги тўғрисида» Латвия Олий Кенгаши қарорининг амал қилишини тўхтатиш ҳақида» 1991 йил 15 январда қабул қилган қарорини СССР Президентига, СССР Олий Кенгашининг Раисига, СССР Олий Кенгаши мудофаа ва хавфсизлик масалалари комитетининг раисига, шунингдек СССР мудофаа вазирига топширди.

Депутат В. А. Леончев Олий Кенгаш аъзоларини ишчи депутатлар гуруҳи йиғилишида тайёрланган мамлакат меҳнат жамоаларига ва меҳнаткашларига мурожаатнома билан таништирди. Мурожаатнома муаллифлари мамлакат учун ҳозирги қийин даврда барча меҳнаткашларни айрим сиёсатчилар даъват этаётган иш ташлашдан тийилиб туришга чақирганлар. Фақат меҳнат одамларнинг муносиб турмушини енгиллаштира олади, дейилади мурожаатномада.

Жанубий Осетиядаги аҳвол ҳам баҳсларга сабаб бўлди.

(ТАСС).

• Бозор иқтисодиётига ўтиш арафасида

ҲАМЖИҲАТЛИК САМАРА КЕЛТИРАДИ

Жумҳурият ҳукумати қишлоқ жойларда аҳолини иш билан таъминлаш мақсадида кичик корхоналар, филиаллар, цехлар қуришни кенгайтириш ҳақида қарор қабул қилган эди. Ушбу ҳужжатга мувофиқ. Пахтачи ноҳиясида маҳаллий саноат комбинати ишга туширилди.

Мазкур корхонада ўтган давр мобайнида бир қатор ишлар амалга оширилди. Айниқса, комбинат аҳли маҳаллий хом ашёдан фойдаланган ҳолда халқ истеъмоли учун турли буюм, асбоб-ускуна ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқаришни йўлга қўйишди. Эндиликда ноҳия ҳудудида цех ва филиаллар ташкил этишга, шу тариқа ишсизлик муаммоларини ҳал қилишга эътибор қаратилмоқда.

Эзгу ният йўлида қилинган саъйи ҳаракатлар туфайли ноҳиядаги Карл Маркс номли, «Коммунизм», «Самарқанд» жамоа хўжаликларида бичиш-тикиш цехлари ишга туширилди. Бу цехларга 42 та тикиш машиналари ўрнатилиб, 54 нафар хотин-қиз ишга қабул қилинди. Улар ҳозиргача 32 минг сўмлик арзон ва сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқаришга муваффақ бўлишди.

Бундан ташқари, комбинат ҳузурида ёғочни қайта ишлаш цехи ташкил қилиниб, аҳоли эҳтиёжи учун ёғоч буюмлар ясаш йўлга қўйилди. Бу ерда қисқа вақт ичида 39 минг сўмлик дераза, эшик, дарвоза каби жиҳозлар тайёрланиб, аҳолига сотилди.

Комбинат жамоаси 1991 йилда ҳам юқоридаги тадбирлар ҳажмини кенгайтиришни мўлжаллаб турибди. Улар янги йилда камида 1 миллион 50 минг сўмлик халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқаришга, ишсиз аҳолини ишга жалб этиб, ҳунар ўргатишга аҳд қилишган. Шу мақсадда янги-янги цехлар очиш, мавжуд маҳаллий хом ашёлардан турли хил буюмлар тайёрлаб, аҳолига етказиб бериш режалаштирилаётир. Жумладан, ғишт, оҳак пишириш, меваларни қайта ишлаш, қандолатпазлик, гилам тўқиш цехлари, зиғир ёғи чиқарадиган жувоз, буғдой янчадиган тегирмон хоналар қуриб, ишга тушириш кўзда тутилмоқда.

Бу ишларни уддалаш, албатта ўз-ўзидан бўлмайди. Тегишли маблағ, қурилиш материаллари зарур. Шунинг учун комбинат раҳбарлари ҳозирданоқ Омск, Томск шаҳарларидаги корхоналар билан шартномалар тузиб, қурилиш материаллари келтиришга ҳаракат қилишяпти. Бундан ташқари, жумҳуриятимиздаги бир қатор ноҳия, шаҳарлар билан ҳам алоқа ўрнатилиб иш кўламини кенгайтиришда тегишли ёрдам, асбоб-ускуна, хом ашёлар олиш йўлга қўйилмоқда.

— Ҳа, режаларимиз катта, мақсадимиз эзгу, — дейди маҳаллий саноат комбинати директори Т. Ҳайдаров. — Бироқ ҳолва деган билан оғиз чучимайди, албатта. Демоқчиманки, биз бу борада вилоят, ноҳиядаги тегишли ташкилотлар, корхоналарнинг мададига жуда муҳтожмиз. Тўғриси, жумҳурият ҳукуматининг 1990 йил 3 апрелдаги қарори ноҳиямизда етарлича бажарилмаётир. Шу сабаб биз анча қийинчиликларга дуч келяпмиз. Масалан, хўжалик раҳбарлари, қишлоқ Кенгашлари янги цехлар, филиаллар очишимиз учун бизга бўш бинолар ажратишни пайсалга солишяпти.

Чиндан ҳам бу гапда жон бор. Кўпчилик ташкилотлар хўжалик мустақиллигини ўзларича тушуниб, хайрли тадбирларнинг тезроқ амалга ошишига тўсиқ бўлишмоқда. Халқимизда «Қарс икки қўлдан чиқади» деган гап бор. Шундай экан, умум иши учун биргаликда ҳаракат қилиш керак. Зеро, қаерда ҳамжиҳатлик, ўзаро ёрдам, тегишли кўмак бўлса, у ерда белгиланган режалар амалга ошаверади. Аҳолига кўплаб истеъмол моллари етказиб берилиб, ишсизларни иш билан таъминлаш имкониятлари ҳам яратилади. Эндиликда бозор иқтисодиёти муносабатлари ҳам шуни тақозо этади.

Б. ШАМСИЕВ.
Самарқанд вилояти.

• Инсон ва табиат

ЭКОЛОГИЯ ҲИСОБ СЎРАЙДИ

ЁКИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШДАГИ ХЎЖАСИЗЛИК ОҚИБАТЛАРИ ҲАҚИДА СЎЗ

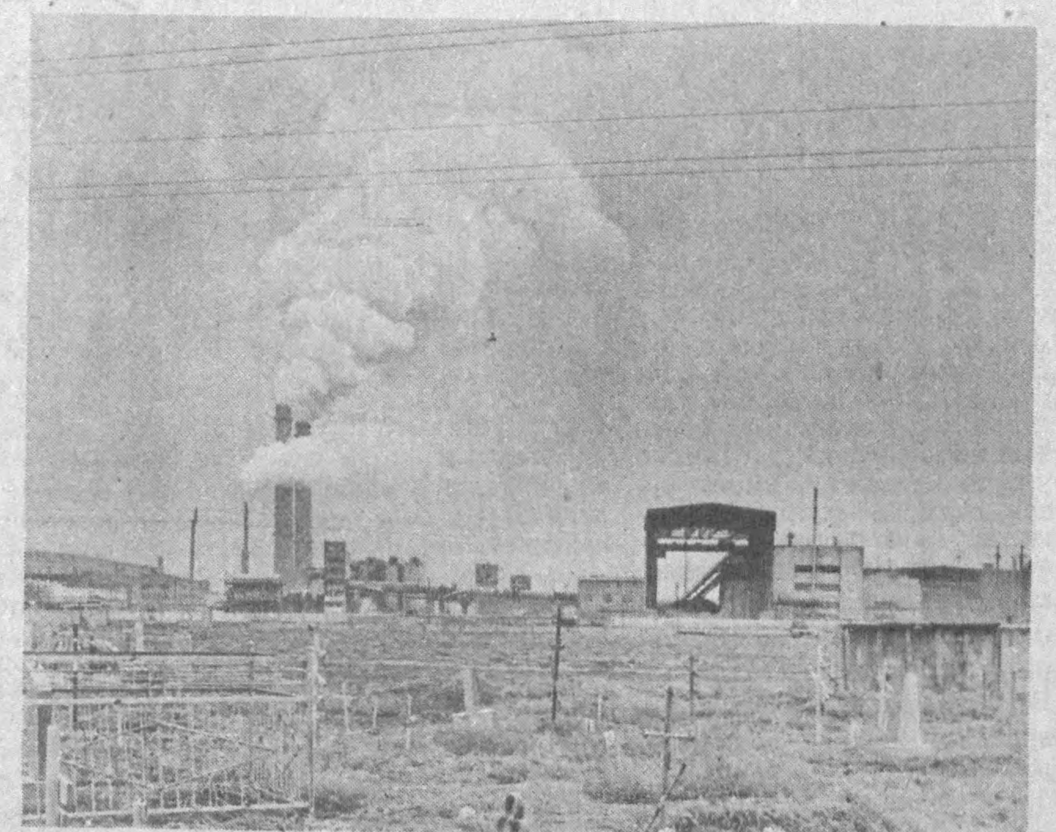

Жумҳурият Бинокорлик материаллари саноати вазирлигига қарашли Оҳангарон цемент комбинати ишга тушганига ўттиз йилдан кўпроқ вақт ўтди. Ҳозир бу ерда тўртта технологик линия тўхтовсиз ишлаб, йилига 1 миллион 800 минг тонна маҳсулот тайёрламоқда.

Бироқ суратда кўриб турганингиздек, комбинат мўриларидан чиқаётган цемент чанг-тўзони 30 йилдан буён атроф-муҳитни ифлослантириб келяпти. Унинг «таъсири» фақат ўсимлик ва ҳайвонот дунёсигагина эмас, балки шу атрофда яшовчи қишлоқ аҳолиси, шаҳарликларга ҳам сезиляпти. Агар Оҳангарон шаҳрида асосан цементчилар ва юқоридаги вазирлик корхоналари ишчилари яшашини эътиборга оладиган бўлсак, аҳволнинг қанчалик даражада оғирлиги аён бўлади-қолади. Негаки, улар ҳам ишлаб чиқаришда, ҳам уйда тоза бўлмаган ҳаводан нафас олишади.

Яқинда бир рўзномада ёзишди: мазкур корхона мўриларидан бир кеча-кундузда 120 тонна цемент чанглари учиб чиқаркан. Агар бу чиқитларнинг бир йиллик, борингки, комбинат ишга тушгандан бери чиқаётганлигини ҳисобласак, улар миқдори 1 миллион тоннадан ошиб кетади. Шундай қилиб, ушбу хабар ҳақиқатга тўғри келганда эди, афтидан шу атрофдаги ерларни қалин цемент қатлами эгаллаган бўларди. Бироқ мутахассислар фикрича, атроф-муҳитга ҳали тайёр бўлмаган хом цемент чиқариб ташланмоқда.

Албатта, бу нарса корхона аҳли ва раҳбариятнинг хўжасизлигини оқлаш учун айтилаётгани йўқ. Тўғриси амалдаги нормадан икки баравар кўп миқдорда чиқит чиқариш бу ердаги табиий муҳитга жиддий зиён келтиряпти. Шу сабаб Оҳангарон табиатни муҳофаза қилиш инспекцияси комбинатга жарима солиш арафасида турибди. Тахминий ҳисобларга кўра, бир йиллик жарима комбинат учун бир неча юз минг сўмга тушиши мумкин.

Хўш, комбинатнинг атроф-муҳитга, одамлар соғлигига зарар етказиб ишлаши шартмикан? Зарарли моддалар чиқаришни амалдаги санитария қоидалари рухсат берадиган паст даражагача тушириш имконияти йўқмикан? Ушбу саволларимизга жумҳурият Бинокорлик материаллари саноати вазири ўринбосари Э. Бўтаев, шу вазирликнинг атроф-муҳитни ҳимоя қилиш бўлинмаси бошлиғи В. Пиотрошевский ва «Южгипроцемент» институтининг цемент комбинатларида янги қувватларни лойиҳалаш ишлари бош муҳандиси В. Дьяченколар жавоб беришди.

Э. БЎТАЕВ: — Очиғи, вазирлигимиз кечикиб бўлса-да, яқин йиллар ичида комбинатдан чиқаётган чанг-тўзонларни камайтиришга эришиш масаласини кўриб чиқди. Эндиликда бу ердаги аҳволга чидаб бўлмаслиги ва шунинг учун тезроқ зарурий чора-тадбирлар кўрилиши таъкидлаб ўтилди. Хўш, ҳозир бу йўналишда қандай ишлар билан шуғулланяпмиз?

Яқинда бизнинг буюртмамиз бўйича Тошкентдаги «НИИстромпроект» институти кам клинкерли цемент тайёрлаш технологиясини ишлаб чиқди. Ушбу лойиҳанинг асосий мазмуни шундан иборатки, ишлаб чиқаришнинг қайта жиҳозланиши туфайли маҳсулот чиқитини чиқариш амалдаги норма даражасига келтирилади ва бу ҳолат атроф-муҳитга зарар етказмайди. Мазкур технологияни шу йилдан бошлаб цемент комбинатида жорий қилиш кўзда тутилган.

В. ПИОТРОШЕВСКИЙ: — Ўтган йилнинг декабрь ойида чанг ушловчи электр тозалагичлар тегишли машина-механизмлари билан бирга марказдаги заводдан келтирилди. Шуни қайд этиш кераккки, бундай ускуналарни моддий маблағлар бўлса-да, топиш маҳол. Негаки, мамлакатимизда мазкур тозалагичларни фақат бир завод ишлаб чиқаради. Унинг маҳсулотларига бўлган талаб эса жуда катта. Гарчи комбинатни қайта жиҳозлаш ва ишларимизнинг аниқ дастури бўлса-да, юқоридаги ускуна масаласи биз учун жиддий бўлиб турибди.

Очиғи, эндиги барча умидимиз Оҳангарон цемент ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори, ССЖИ халқ депутати А. Федоровдан. У депутат сифатида ушбу муаммоларни марказдаги тегишли мутасадди ташкилот билан тезроқ ҳал қилиши зарур. Бўлмаса, комбинат аннагина жарима тўлашга мажбур бўлади.

В. ДЬЯЧЕНКО: — Комбинатда ҳозир ишлатилаётган қувватлар лойиҳасини институтимиз тайёрлаб берган эди. Хўш, нега сизлар ўша пайтда табиатни ҳимоя қилувчи тадбирларни, жумладан чангни тутиб қолувчи электр тозалагичларни жорий этишни ўйламагансиз, деган савол туғилиши табиий. Очиғи, бундан ўттиз йил илгари ва ундан кейинги вақтларда экологияни сақлаш учун ҳозиргидек қаттиқ талаблар қўйилмаган эди.

Иккинчидан, чангнинг одатдагидан кўпроқ чиқишига ускуналарнинг эскирганлиги ҳам сабаб бўляпти. Шунинг учун қайта жиҳозлаш ва янгисига алмаштириш ҳақида ўйлашга вақт етди. «НИИстромпроект» лойиҳасида худди шу масалалар кўзда тутилган. Ҳозир биз комбинатнинг янги қувватлари лойиҳаси устида ишлаяпмиз.

Мазкур иншоотларни қуриш эса 1994 йилда амалдаги тўртта технологик линияларни қайта жиҳозлаш тугаллангандан сўнг бошланади. Қисқа муддатда биз янги қурилишнинг иқтисодий-техник жиҳатларини асослаб беришимиз керак.

Ҳозир Тошкент вилояти ва Оҳангарон райони табиатни муҳофаза қилиш органлари билан биргаликда янги объектни қаерда қуриш лозимлигини келишиб оляпмиз.

Шу ўринда келажакдаги комплекс ҳақида икки оғиз сўз: комбинат таркибида ҳар бири йилига 1150 минг тоннадан цемент ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган иккита линияни барпо этиш мўлжалланмоқда. Энг асосийси, биз экологик жиҳатдан тоза бўлган комбинат лойиҳасини ишлаб чиқяпмиз.

И. АҲМЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» жамоатчи мухбири.

САМАРҚАНД ВИЛОЯТИ. Хамзура Кубаева Қўшработ районидаги Свердлов номли давлат хўжалигида боғдорчилик звеноси бошлиғи бўлиб ишлайди. Боғбон аёл ўзига бириктилган токзорларнинг ҳар гектаридан 150 центнердан ошириб майизбоп узум етиштирди. Ҳозир келгуси йил ҳосилига замин яратилмоқда.

Суратда: звено бошлиғи Хамзура Кубаева.

Ғ. АЛИЕВ сурати.

• «Ўзбекистон» нашриётида чоп этилди

КИТОБХОН ҚАЛБИГА ЙЎЛ ИЗЛАБ

Жамиятимизнинг янгиланиш босқичида «Ўзбекистон» нашриёти ҳам янгиланишни бошдан кечирмоқда. Жумладан, омма учун қизиқарли, даврнинг долзарб ижтимоий мавзуларига бағишланган, жанр жиҳатидан хилма-хил рисолалар нашрга тайёрланиб, чоп этилмоқда.

«Биз Хоразмнинг мухтор вакиллари конгресс делегатлари бўлган сизларга Хоразм меҳнаткашларининг самимий қутлов ва саломини топширамиз. III Интернационал II конгресси бутун дунё меҳнаткашлари бирлигининг рамзидир. Шу сабабли биз сизларни, қадрли ўртоқлар, ана шу йиғилишга тўпланиш имкониятига эга бўлганингиз муносабати билан чин дилдан табриклаймиз. Ана шу хайрли соатларда бу ерда ҳозир бўлиб турганлигимиз учун ўзимизни ғоят бахтиёр ҳисоблашга ҳақлимиз. Энди биз ҳақиқатан бахтли кишилар бўлиб қолдик».

Бу сўзлар ўзбек халқининг содиқ фарзанди Бобоохун Салимов томонидан III Интернационалнинг II конгресси минбаридан туриб айтилган.

...Умрлар бўлади-ки, чақмоқ каби зулматга мунавварлик таратади, келажакка умид машъалини порлатади. Янги турмуш учун оташин курашчи Бобоохун Салимовнинг ҳаёти ҳам чақмоқ каби чақнаб ўтди. У ғоят мушкул бир шароитда ҳақ ва ҳақиқат учун кураш йўлига кирди.

Бобоохун Салимов Хоразм Халқ Совет Республикасида адлия нозири бўлган шонли инқилобчи. Муаллиф Ж. Раҳимовнинг «Ўзбекистон» нашриётида чоп этилган **«У Ленин билан учрашган эди»** рисоласида Бобоохун Салимовнинг ҳаёти, давлат ва жамоат арбоби сифатидаги фаолияти ҳақида ҳикоя қилинган. Рисолани ўқиган китобхон инқилобчининг хон саройидаги ҳаёти, Хоразм инқилобидан сўнг ҳуррият учун курашчилар қаторида олиб борган ишлари, Хоразм Халқ Совет Республикаси ҳукуматидаги фаолияти, унинг Ленин билан учрашуви тўғрисида маълумотга эга бўлади.

Жамиятни ижтимоий, иқтисодий, сиёсий ва ҳуқуқий жиҳатдан қайта қуриш авж олаётган, демократия кучайиб, ошкоралик рўй-рост бўй кўрсатаётган ҳозирги даврда Коммунистик партиянинг обрў-эътиборини сақлаб қолиш, унинг сиёсий куч сифатида мустаҳкамланишига эришиш учун кураш ҳар бир бошланғич партия ташкилотининг бурчидир. Бундан буён бошланғич партия ташкилотлари қандай бўлиши керак, улар ўз ишларини режалаштиришда нималарга эътибор бериши, кимларга суяниши лозим? Нашриёт яқинда чоп этган **«Партия ишини планлаштириш»** рисоласидан шу саволларга жавоб топиш мумкин. Рисолада партиявий ишни режаштиришнинг асосий методикасига, режаларининг бажарилишини ташкил этиш ва назорат қилиш, кадрлар билан ишлашни режалаштиришга оид масалаларга ҳам эътибор берилган. Шунингдек қабул қилинган қарорларнинг бажарилишини таъминлаш ва назорат қилиш ҳақида фикр юритилган.

Нашриёт ҳокимият шўролар қўлига ўтаётган янги шароитда маҳаллий ҳокимият идораларининг иш тажрибасини умумлаштириб, оммалаштириш масалаларига ҳам эътибор бермоқда. Халқ депутатлари Денов ноҳия Кенгаши ижроия комитетининг масъул котиби Тоштемир Турдиевнинг **«Муддао: янгича яшаш ва ишлаш»** рисоласида шу масала қаламга олинган. Муаллиф ноҳия Кенгашининг сессияларини тайёрлаш жараёни депутатлар учун тажриба мактаби эканлигига эътибор берган. Шунингдек рисолада қишлоқ Кенгашларининг фаолияти, комиссияларнинг иши, жамоат ташкилотларининг Кенгашлар фаолиятидаги ҳиссаси каби масалаларга ҳам тўхтаб ўтилган.

Ошкоралик даври матбуотнинг ҳам эркинлигини таъминлади. Матбуот ва бошқа ахборот воситалари тўғрисида ССЖИ Қонунининг қабул қилиниши бунинг далилидир. Тарих фанлари номзоди Н. Абдуазизованинг **«В. И. Ленин ва большевистик матбуот»** рисоласи шу масалага бирмунча ойдинлик киритишга бағишланган. В. И. Лениннинг большевистик матбуотдаги фаолиятини таҳлил қилар экан, муаллиф асосий эътиборни пролетар матбуотининг манбаларига қаратади, шу тариқа марказий матбуот органларининг шаклланиш ва ривожланиш жараёнини ёритишга ҳаракат қилади.

Чоп этилаётган китоблар орасида халқимизнинг ажойиб, шонли фарзандларига бағишланган рисолалар ҳам бор. Ана шундай мўътабар азиз сиймолардан бири ўзбек халқининг севимли ва ардоқли фарзанди, пўлат иродали ленинчи большевик, оташқалб инқилобчи Файзулла Хўжаевдир. Мажид Ҳасановнинг **«Файзулла Хўжаев»** деб номланган китоби ана шу сиймога бағишланган. 1991 йилда ўзбек халқининг атоқли фарзанди Файзулла Хўжаев таваллудига 95 йил тўлади. Нашриёт номи юқорида зикр этилган китобни ушбу санага бағишлаб чоп этди.

Г. ҚУРБОНҚУЛОВА,
«Ўзбекистон» нашриёти муҳаррири.

ХУШХАБАРЛАР

БИР ЁҚАДАН БОШ ЧИҚАРИБ

Самарқанд вилоятининг Ўроқли қишлоғига асфальт йўл ётқизилди. Вилоят марказидан қишлоққа автобус қатнай бошлади.

Янги йўл яна тўртта посёлкани бир-бири билан ўзаро боғлади. Ана шу ишларни, шунингдек, уй-жойлар ва ижтимоий-маданий-маиший иншоотларни қуриш харажатларини мазкур аҳоли пунктлари жойлашган «Жомбой» давлат хўжалиги ўз зиммасига олди.

ЁШЛАРГА КАСБ-ҲУНАР

Қувадаги 44-қишлоқ ҳунар-техника билим юрти янги касбдаги мутахассисларни тайёрлай бошлади.

Бу ерда ноҳияда ташкил этиладиган фабрика учун қандолатчилар тайёрланади. Фабрикада ишлаш учун теварак-атрофдаги қишлоқлардан малакали ходимлар юборилади. Билим юртида илгаригидек қишлоқ хўжалиги ва деҳқончилик саноатининг турли тармоқлари учун ҳам мутахассислар тайёрланмоқда.

ҚАЛОВИНИ БИЛСА...

Фарғона вилоятининг Тошлоқ ноҳиясидаги М. Горький номли жамоа хўжалиги сут соғувчилари ўз қарамоғидаги сигирлардан ҳар куни 10—11 килограмм сут соғиб олмоқдалар.

Технологияларга пухта риоя этилиши ва мўл-кўл ем-хашак ғамланганлиги учун совуқ кунлар ҳам ўз таъсирини ўтказмаяпти. Жониворлар озуқасига витаминлар, турли қўшимча моддалар қўшиб берилмоқда. Ферма ходимлари ўтган йили сут топшириш режасини муддатидан илгари бажардилар. Чорвадорлар янги мавсумда ҳар бир сигирдан камида 3500 килограмм сут соғиб олиб, ўз кўрсаткичларини яхшилашга қарор бердилар.

ТАШЛАНДИҚ ЕРЛАРДА КЎЧАТЗОРЛАР

Беруний ноҳиясидаги «Правда» жамоа хўжалигида одатдан ташқари шартнома кучга кирди.

Шартнома хўжалик бошқаруви билан Ислом Ҳайтанов ўртасида тузилди. Ҳайтанов хўжаликка мевали дарахт кўчатлари етказиб беришга қарор қилди. У ишдан бўш вақтида ташландиқ ерларда кўчатзор барпо этди. Шу йилнинг ўзидаёқ хўжалик ижарачидан 50 минг туп кўчат олиши керак. Келгуси йилда эса бу рақам икки баравар кўпаяди. Ҳайтановлар оиласи ортиқча кўчатларни Қорақалпоғистоннинг бошқа колхоз ва совхозларига ҳам сотади.

БОҒ-РОҒЛАР ЯШНАЙДИ

Андижондаги Охунбобоев номли давлат хўжалиги меҳнаткашлари шу йил буюртмачиларга янги маҳсулот етказиб бера бошладилар.

Хўжаликлар ва шахсий томорқа эгалари бу маҳсулотларни олиш учун ҳозирданоқ навбат кутишмоқда. Бу — мевали дарахт кўчатларидир.

Давлат хўжалиги деярли ўттиз йилдан буён сабзавот маҳсулотлари ва сабзавот кўчатлари етказиб бермоқда. Энди жамоа етиштирилаётган экинлар турини кўчатлар ҳисобига кенгайтиришга қарор қилди.

Ҳозир уч гектар ерда 50 минг туп мевали дарахт кўчати ва 15 минг туп манзарали дарахт кўчатлари ўстирилмоқда. Бундан ташқари кузда 2,5 гектар ерга мева данаклари, яна икки гектар ерга данакдан чиққан кўчатлар экилди.

(ЎзТАГ).

• Шоличилик: муаммо ва мулоҳазалар

Меҳнат қадри

Хизмат юзасидан Тошкентга тез-тез бориб туришга тўғри келади. Яқинда ҳам шундай сафарларнинг бирида бозорга тушдим. Гуруч сотилаётган расталарга келиб нарх-наво билан қизиқдим. Баҳо жуда баланд. У кундан-кунга кўтарилиб боряпти. «Лазур» гуручининг-ку нархи ҳаммасидан ҳам ошиб тушди. Килоси 6 сўмдан экан.

— Ака, бунинг меҳнати оғир, — деди сотувчи ҳайрон бўлганлигимни тушунтиришга интилиб. — Мазаси ҳам шунга яраша. Олсангиз, бир ажойиб палов қилар эдингиз.

Ҳақиқатан «Лазур» навли шоли ғоят заҳматталаб, инжиқ, таоми бўлса жуда ширин. Уни бизнинг бригадамизда ҳам мўъжаз майдонда етиштирамиз. 165 гектарлик шоли майдонининг аксар қисмига «Авангард» навидан экилади. Нима учун «Лазур»дан кўпроқ экмайсизлар, деган савол туғилиши табиий. Чунки давлат томонидан бунга қизиқиш кам. Биздан юқори навли шолини эмас, балки юқоридан туширилган режанинг бажарилишини талаб қилишади. Бунинг устига «Лазур» меҳнатни кўп талаб қилиши билан бир қаторда кам ҳосилли, нархи ҳам бошқалардан фарқ қилмайди. Килосини 38 тийиндан қабул қилишади. Ҳамма гап ана шунда.

Тўғри, яқинда шолининг нархи кўтарилди. 1991 йил ҳосили ҳар килосини 70 тийиндан топширамиз. Барибир бу деҳқонларимизни қониқтирмаяпти. Ахир ўйлаб кўринг, шоличиликда ўримдан бошқа ҳамма юмушлар қўл кучи билан бошқарилади. Йил бўйи сув кечиб, меҳнат қилинади. Ана шундай заҳматнинг қадри шунчалик арзон бўладими? Яна денг ўғит, ёнилғи материаллари, техниканинг нархи икки—уч баравarга ошиб кетди. Келгусида яна кўтарилиши кутиляпти. Шундай бир аҳволда қандай қилиб деҳқоннинг косаси оқарсин. Агар нарх меҳнатга, сифатга яраша бўлса жуда катта ишларни амалга оширишга йўл очиларди. Масалан, «Лазур» навли шолини кўпроқ майдонда етиштириб, ҳеч иккиланмай жаҳон бозорида ҳам рақобатлашиш мумкин.

Умуман, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг нархи давлат томонидан паст баҳоларда сотиб олиняпти. Агар дастурхонимиз тўкинлиги ва сархиллигини таъминлашни ўйласак, озиқ-овқат танқис бўлган вазиятдан чиқишни ният қилсак, ундай иш тутумидан воз кечишимиз зарур. Қанча тезроқ ҳал қилинса, шунча яхши бўлади. Бозор иқтисодиётининг ўзи ҳам шуни тақозо этиб турибди.

Қ. ОЛЛОБЕРГАНОВ,
Боғот ноҳиясидаги «Боғот» давлат хўжалиги бригадаси бошлиғи, СССР Давлат мукофоти лауреати, Ўзбекистон ССР халқ депутати.

• Энг олий фазилат

МЕҲР-ШАФҚАТЛИ БЎЛАЙЛИК

Жумҳурият Қизил Ярим Ой жамияти Марказий Қўмитасининг бугунги кунда олиб бораётган меҳр-шафқат фаолияти кенг қамровлидир. Жамоатчи мухбиримиз А. Ёқубхўжаев жумҳурият Қизил Ярим Ой жамияти Марказий Қўмитаси раиси Ўктамхон ВОҲИДОВАдан жамият фаолиятига доир бир неча саволларга жавоб беришини илтимос қилди.

— Аввало, жамиятнинг жумҳуриятимиз ҳаётида тутган ўрни ҳақида тўхталсангиз.

— Жумҳурият Қизил Ярим Ой жамияти жаҳондаги энг оммавий ҳаракатлардан бири — Халқаро Қизил Хоч ва Қизил Ярим Ой ҳаракатларининг ҳамда ушбу жамиятларнинг Иттифоқ миқёсидаги бирлашмасининг таркибий қисмидир. Бу ҳаракат узоқ тарихга эга, ўтган йили халқаро ҳаракатнинг 125 йиллиги кенг нишонланди.

Турғунлик йиллари эса жамият маъмурий-буйруқбозлик системасининг таркибий қисмига айланиб қолди. Ҳозирги қайта қуриш шарофатигина жумҳурият Қизил Ярим Ой жамияти фаолиятида кескин ўзгаришлар даврини бошлаб берди. Бугунга келиб халқимиз ҳаётида жамият етакчи ўрин тутмоқда. Сўнгги беш йил мобайнида аъзолар сони салкам 9 миллион нафарни ташкил этди. Бошланғич ташкилотлар эса 20 мингдан кўпдир. Икки мингга яқин тиббий ва кичик ҳамширалар 20 мингдан ортиқ ёлғиз яшовчи қариялар, кам даромадли оилалар, уруш ва меҳнат фахрийлари, кўп болали оилаларга хизмат кўрсатмоқда. Жамият хизматчилари ва фаоллари 26 минг кам даромадли оилалар ва уйдан чиқолмайдиган, ёлғиз яшовчи фуқароларни рўйхатга олди. Уларнинг 13 минги жамият меҳр-шафқат хизмати тасарруфидадир.

— Жамиятнинг жумҳурият аҳолиси сиҳат-саломатлигини муҳофаза қилиш, экологик вазиятга қарши курашдаги фаолияти қандай?

— Жамият аъзолари яхши кўрсаткичларга эришаётган бўлсаларда, ҳали ечимини кутаётган муаммолар мавжуд. Маълумки, соғлиқни сақлаш соҳасида энг долзарб масалалардан бири донорликдир. Жумҳурият Соғлиқни сақлаш вазирлигининг жойлардаги «қон хизмати» муассасалари билан ҳамкорликда холис қон топшириш ҳаракатини ривожлантириш, донорлар сонини кўпайтиришда жамиятнинг катта ҳиссаси бор. Лекин охирги пайтда турли сабабларга кўра, одамларни донорликка жалб қилиш қийинлашиб, донорлик кескин пасайиб боряпти. Махсус жиҳозланган лабораториялар, бир марта ишлатиладиган шприцлар етишмаслиги, жаҳонда СПИД касаллигининг тарқалиши донорлик ҳаракатини ташвиқот ва тарғибот қилишга жиддий тўсиқ бўляпти. Шу ўринда жумҳуриятимизда донорлик ҳақида махсус қонун қабул қилинмаса, қонга муҳтож беморларни қон билан таъминлаш қийинлаша бораверади. Афғон урушида қатнашган байналмилалчи ногирон жангчилар нақадар меҳр-шафқатга муҳтожлигини айтишга ҳожат йўқ. Жамиятимиз шундай жангчиларни моддий ёрдам, протезлар, ногиронлар аравачалари билан таъминлашга кўмаклашяпти. Яқинда Марказий Қўмита раёсати қарорига биноан Жиззах вилоятининг Фориш ноҳияси қўмитасига 10 минг хайрия чипта ажратилди. Ундан тушган даромад шу ердаги мактабларда ўқиган, афғон урушида ҳалок бўлган тўрт нафар жангчи бюстини ўрнатишга харажат қилинди.

Жумҳуриятимиз тиббий олий ҳамда ўрта таълим билимгоҳларида таҳсил кўраётган байналмилалчи жангчилар учун жамиятимиз махсус стипендиялар ташкил этган. Жумҳуриятимиз вилоятларида, Тошкент шаҳри болалар уйларида тарбияланиб, мактабга чиқаётган болалар учун «Салом мактаб» байрамлари ўтказиш анъанага айланиб қолди. 1990 йил жумҳурият уйида ўтказилган ана шу байрамда мактаб ўқувчиларига, етим болаларга қўл соати ҳадя қилинди. Орол бўйида истиқомат қилувчи 50 нафар бола жамият ҳисобидан «Артек» пионерлар лагерида дам олиб қайтди. Мухтор жумҳуриятда экологик вазиятнинг танглиги ҳисобга олиниб, 7 тоннадан ортиқ парҳез озиқ-овқат, 10 минг дона бир марта ишлатиладиган шприцлар жўнатилди. Совет Иттифоқи Қизил Хоч ва Қизил Ярим Ой жамиятлари уюшмаси қошида Орол бўйича махсус комиссия тузилган.

Бугунги кунда Орол бўйидаги экологик аҳвол жаҳон жамоатчилиги диққат марказида. Жаҳон жамоатчилигининг фикрига кўра, жўнатилаётган озиқ-овқатлар биринчи навбатда оғир экологик вазиятга тушиб қолган минтақалар аҳолисига, кам даромадли, кўп болали оилаларга тарқатилмоқда. Келадиган ёрдамнинг тақсимот комиссия аъзолари ичида Иттифоқ Қизил Хоч ва Қизил Ярим Ой жамиятлари фаоллари ҳам бор.

— Жамиятнинг кам даромадли ёрдамга муҳтож оилаларга кўрсатаётган меҳр-шафқати хусусида кўп эътироф этилган. Лекин жамиятимизда шундай инсонлар ҳам борки, улар ҳам моддий, ҳам маънавий мададга муҳтож. Ана шундай кишилар тақдирида жамиятнинг роли қандай?

— Жамият аъзолари ҳамиша ёрдамга муҳтожлар тақдирида ижобий роль ўйнайди. Судланиб, қамоқ жазосини ўтаб қайтганларни ишга жойлаштириш ҳамда уларга моддий ёрдам беришни ҳам жамиятимиз ўз тасарруфига олди. Жамият Марказий Қўмитаси Бухорода ССЖИ Ички ишлар вазирлиги билан Қизил Хоч ва Қизил Ярим Ой жамиятлари уюшмалари судланганларда ижтимоий кўникма ҳосил қилиш масалаларига бағишланган халқаро семинар ташкил этди. Бухоро вилояти ижроия қўмитаси қошида махсус ижтимоий кўникма жамоа ташкилоти тузилган. Ташкилотнинг ўз жамғармаси бор. Р. Асадов бошчилик қилаётган ана шу ташкилотнинг асосий мақсади озодликка чиққанларни ишга жойлаштириш, уларнинг ижтимоий ва иқтисодий эҳтиёжларини ҳал қилишда ёрдам беришдир. Қисқа вақт ичида «Кўникма» 171 нафар муқаддам судланган ва жазо муддатини ўтаб қайтганларни иш билан таъминлади. Кўпчилик жазо муддатини ўтаётганлар оилаларига моддий ёрдам кўрсатди.

Жумҳурият Қизил Ярим Ой жамияти халқимиз ҳаётида инсон сиҳат-саломатлигини муҳофаза қилиш, меҳр-шафқат улашишдек хайрли ишларнинг сардоридир. Ҳозирги шиддатли давримизда ҳар бир инсон теварак-атрофдаги ёрдамга муҳтожларга меҳр-шафқатли бўлиши энг олий фазилатга айланмоқда.

АЛИШЕР НАВОИЙ ТАВАЛЛУДИНИНГ 550 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

МАЪРАКА ЯҚИНЛАШМОҚДА

Ўзбекистонда кенг нишонланаётган шонли сана Алишер Навоий таваллуд топган куннинг 550 йиллиги тобора яқинлашмоқда. Ўзбек адабиёти асосчиси маъракасини ўтказувчи ташкилот қўмитаси мажлисининг кун тартибига ана шу маъракага тайёргарлик қандай олиб борилаётганлиги масаласи қўйилди. Мажлисни 15 январь куни Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари Э. Самандаров олиб борди.

9 февраль куни жумҳуриятнинг вилоят марказлари ва шаҳарларида халқ сайиллари ўтказилиши айтилди. Тошкентда катта байрам ўтказилади. Унда етакчи бадиий ҳаваскорлик жамоалари, фольклор дасталари, санъат усталари ва ҳаваскор артистлар иштирок этадилар. Шоир асарлари асосида театрлаштирилган томошалар кўрсатилади. Унинг ғазаллари ўқилади, мақомлар ижро этилади. Ана шу байрамни ўтказишнинг хилма-хил намуналари кўриб чиқилди. Режиссёр Н. Қосимов байрам сайлининг ташкилий тузилиши билан таништирди.

18 ва 19 январь кунлари Ленин номли СССР Халқлар дўстлиги саройида намойиш этиш мўлжалланган концертлар тўғрисида ахборот берилди. Ўзбек халқи ажойиб фарзандининг ижодига бағишланган ана шу кечалар Навоий шеъриятининг улуғворлигини, унинг маънавий меросини янада ёрқинроқ намоён этиши керак. Концертларда саҳна усталари, ёзувчилар ва шоирлар, ёш артистлар иштирок этадилар.

Ташкилот қўмитасининг аъзолари вазирликлар ва идоралар раҳбарларининг эътиборини бўлажак маърака тантаналари Ўзбекистоннинг маданий турмушида ёрқин воқеа бўлиши кераклигига қаратдилар.

(ЎзТАГ).

• *Тарбия мавзуида*

БОЛАМГА ДАЪВОИМ ЙЎҚ...

Ҳозирги кунда жумҳуриятимиз болалар уйларида уруш йилларидагига қараганда тўрт марта кўп бола тарбияланяпти. Аксарият тарбияланувчилар тирик етим, яъни уларнинг ота-оналари ҳаёт.

Бола тарбиясида энг масъулиятли давр 16-17 ёш. Бу балоғат ёшида болалар уйидан кетган йигит-қизларнинг қандай йўлга кириши у ўқиётган, ишлаётган жойдаги жамоага боғлиқдир. Баъзан уларга виждонли, имони бутун одамлар ҳамроҳ бўлишади. Айримлари эса пулдор, лўттибоз, маънавий қашшоқ кишилар қарамоғига илиниб, тўғри йўл қолиб, эгри йўлга кириб кетадилар. Шундай экан, болалар уйларидан келиб ўқиш-ишга кирган шогирдни ҳар қадамини кузатиб бориш, уларга моддий ва маънавий ёрдам бериш ҳар жойнинг раҳбарияти, жамоаси, партия, касаба союз уюшмаси ва комсомол ташкилотлари зиммасига катта масъулият юклайди.

Пискентда Ленин номли 79-ёрдамчи мактаб-интернат бор. Бу ерда 200 га яқин ақлан заиф болалар тарбияланади. Бу болаларнинг ҳар қайсисига бир йилда 1534 сўм атрофида маблағ сарфланади. Ваҳолонки, ишчи-деҳқон, ҳатто масъул вазифада ишлайдиган хизматчи ҳам ўз фарзандига шунча маблағ сарфлаш имкониятига эга эмас. Табиатан ўксиган болажонларга давлатимиз, халқ меҳр кўрсатаётганидан хурсандмиз.

Шуниси ачинарлики, ўша болаларнинг аксарияти ота-оналарининг маънавий заифлигидан шу ҳолга тушганлар. Сурункасига спиртли ичимликлар ичиш, тамаки, наша чекиш, гиёҳвандлик она зурриётларига ўз таъсирини кўрсатган. Бу нафақат менинг фикрим, балки шифокорларнинг аниқ хулосасидир. Бир томондан уларнинг соғлиғини имкони борича тиклашга уриниш, иккинчи жиҳатдан ота-оналари ўрнини босиш... Иккинчиси оғир вазифа... Ҳеч ким ҳеч қачон ота-она ўрнини босолмаган... Ҳар икки ҳолда ҳам болаларнинг яшашлари учун кўп маблағ, жуда кўп маблағ керак бўлади. Ноҳиядаги ташкилотлар навбати билан ўксик болаларни хурсанд қилиш учун уларга туғилган кунлари, байрам шодиёналарида совға-саломлар топшириб, тез-тез хабар олиб турадилар. Ноҳия маданият бўлими бадиий ҳаваскорлари ўз қўшиқ ва дилрабо куйлари билан болалар дилига малҳам бўлмоқдалар. Кўнгли ярим болаларнинг соғлиғини тиклаш, ҳаётларини сермазмун ва қизиқарли ўтказиш учун имкон қадар ишлар қилинмоқда.

Лекин бир нарса кишини таажжублантиради. Наҳотки, ўзи дунёга келтирган фарзандини тақдир ҳукмига ташлаб қўйиш жиноят ҳисобланмаса?! Ота-оналар фарзандларини гўдаклар ёки болалар уйларига топширишлари билан уларнинг ўз фарзандлари олдидаги масъулиятлари олиб ташланмоқда. «Боламга даъвоим йўқ», деган икки энлик тушунтириш хати ота-онани беҳисоб гуноҳдан соқит қилса-я!? Мен онгли равишда фарзандидан воз кечган ота-онани ҳам моддий, ҳам маънавий жазолаш тарафдориман. Уларга жарима солиш ва буни қонун йўли билан мустаҳкамлаш ҳамда жиноят кодексига киритиш керак. Шундагина бундай қабиҳликларнинг бироз бўлса-да олди олинса ажаб эмас.

А. МАҲМУДОВ,
нон комбинати ишчиси.

ҚИШЛОҚ ГИЛАМЛАРИ

Элликқалъа районидаги Октябрь 60 йиллиги номли давлат хўжалигида қишлоқ хўжалик мавсуми якунларига кўра илғорлар гиламни навбатдан ташқари харид қилиш ҳуқуқи билан тақдирландилар. Шуниси диққатга сазоворки, бу гиламлар хўжаликда барпо этилган гиламдўзлик цехининг дастлабки маҳсулотидир, бу цехга Дилбар Жумашева бошчилик қилмоқда.

Ўтган кузда ишга туширилган цех ҳозирча катта эмас, унда атиги 6 та дастгоҳ ўрнатилган. Бу дастгоҳлар гилам ишлаб чиқариш учун зарур хом ашё билан бирга қўшни Хоразм вилоятидан сотиб олинган. Цех очилгач, йигирма киши янги иш жойлари билан таъминланди.

Хўжалик маъмурияти гиламларни сотишдан олинган фойда ҳисобидан (ҳозирча 6 минг сўм фойда олинди) яна 6 та дастгоҳ сотиб олмоқчи бўляпти. Бу эса яна 20 кишини жамоат ишлаб чиқаришида иш билан таъминлашга имкон беради.

(ЎзТАГ мухбири).
Қорақалпоғистон.

ЭЪЛОН ВА БИЛДИРУВЛАР

«СРЕДАЗРЕМЭНЕРГО» ЎРТА ОСИЁ ЭЛЕКТР СТАНЦИЯЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ

ЎҚУВ КОМБИНАТИ

17 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ЙИГИТЛАРНИ

қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

БУҒ ҚОЗОНЛАРИНИ ТАЪМИРЛОВЧИ ЧИЛАНГАРЛАР, ЭЛЕКТР-ГАЗ ПАЙВАНДЧИЛАР, ТУРБИНАЛАРНИ ТАЪМИРЛОВЧИ ЧИЛАНГАРЛАР.

ЎҚИШ МУДДАТИ — 6 ОЙГАЧА.

Ўқишга қабул қилинганларга 1-разрядли чилангар ёки электр пайвандчи мутахассислиги берилади ва улар бирлашма қошидаги ўқув комбинатига ишга жўнатиладилар. 100 сўм атрофида маош тўланади.

Корхонада ишловчи чилангарлар ўқишни тугатгач 230—300 сўмгача маош оладилар.

Уч йил ишлагач меҳнат таътилига кетиш олдидан даволаниш учун қўшимча нафақа берилади.

ЎҚИШЛАР ГУРУҲЛАР ТЎЛИШИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

Ишлаб чиқариш бирлашмасида маданий-спорт комплекси, жиҳозланган ётоқхона ва дам олиш жойи мавжуд.

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Муртазоев кўчаси, 8-уй, телефон 34-89-79 (2, 3, 16, 22, 23, 25, 28, 29-трамвайларнинг «Қозоғистон» кинотеатри бекати).

«САМАРҚАНД» концернининг

«БЫТХИМЧИСТКА» САМАРҚАНД ШАҲАР ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ

Москва шаҳридаги «БИЗНЕС-ИНТЕЛЛЕКТ» илмий-ишлаб чиқариш жорий этиш маркази билан ҳамкорликда

САМАРҚАНД ШАҲРИДА

1991 ЙИЛ 18 ФЕВРАЛДАН БОШЛАБ
МЕНЕДЖЕРЛАР МАКТАБИНИНГ ДАСТУРИ БЎЙИЧА

10 КУНЛИК

ҚИСҚА МУДДАТЛИ КУРСЛАРНИ ЎТКАЗАДИ

Менеджерлар мактабида Сиз маркетинг, ташқи бозорга чиқиш, бошқарувнинг ижтимоий-руҳий тартиботларига доир билимларнинг асосини эгаллаб чиқасиз.

Маданий дастур, овқатланиш ва турар-жой билан таъминланилади.

Битта тингловчи учун — 1300 сўм тўланади.

Бизнинг Самарқанд шаҳар уй-жой-ижтимоий банкидаги ҳисоб рақамимиз 000500104, банк коди 703002. МФО 733236.

Манзилимиз: Самарқанд шаҳри, индекс 703017, Набиев кўчаси, 4-уй.

Маълумотлар олиш учун телефон: 24-22-56.

Ўзбекистон ССЖ Маданият вазирлиги М. Қориёқубов номидаги Ўзбек давлат филармонияси

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ССЖИ ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

24, 25, 26, 27 январь соат 19.30 да

Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллигига бағишланади

АЛИШЕР НАВОИЙ РУҲИНИ ШОД ЭТИБ

ШЕРАЛИ ЖЎРАЕВ КУЙЛАЙДИ

Чипталар сарой кассаларида соат 11.00 дан сотилмоқда.

Театр

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/I да **Жар** (15.00, 19.00), 18/Iда **Хотинлар «гапи»дан чиққан ҳангома**, 19/I да **Тақдир эшиги**, 20/I да **А. Қодирийнинг ўтган кунлари.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУСИҚАЛИ ТЕАТРИДА — 17/I да **Кампир кетармиш**, 18/I да **Паранжи сирлари**, 19/I да **Дардимни айтсам куласизми?** 20/I да **Муҳаббат навоси.**

А. ҲИДОЯТОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИДА — 17/I да **Лақма куёв**, 18/I да **Отасининг қизи**, 19/I да **Фармонбиби аразлади**, 20/I да **Кулги ва қўшиқ кечаси.**

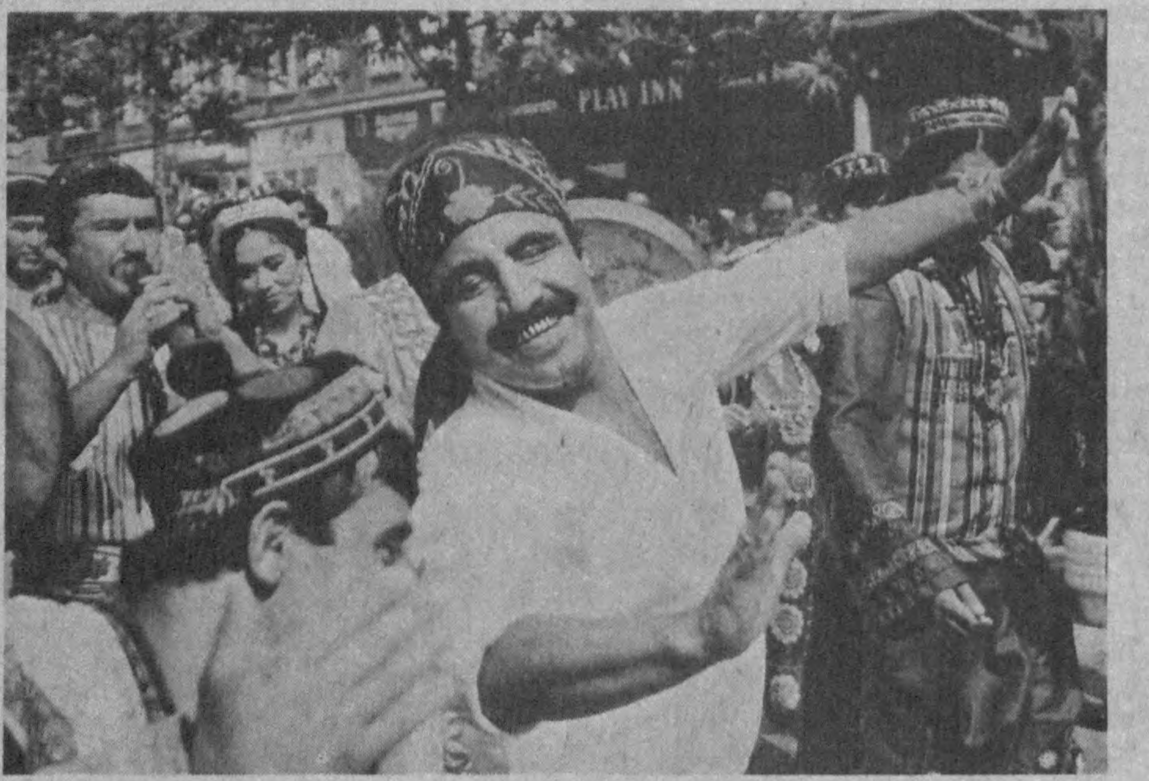

«БОЙСУН»НИНГ ПАРВОЗИ

Англияда мунтазам ўтказиб келинаётган Биллингем халқаро фольклор фестивалида иштирок этиш ҳар қандай халқ оғзаки ижоди жамоаси учун шарафли вазифадир. Бу йил 26-марта ўтказилган ана шу ёшлик, қўшиқ ва рақс анжуманида қатнашиш Иттифоқимиздан жумҳуриятимиз вакиллари, хусусан Сурхондарёда фаолият кўрсатаётган «Бойсун» фольклор-этнографик ансамблига насиб этди.

Айтиш мумкинки, сурхондарёликларга омад чиндан ҳам кулиб боқди. Улар Биллингем фестивали жараёнида Хитой, Венгрия ва Испаниялик ҳамкасблари билан бирга Милтон-Кенс шаҳрида қайта ташкил этилган байрамда ҳам қатнашдилар. Шунингдек, фольклор санъати билан яхши таниш бўлмаган Сполдингга чет эл фольклор жамоалари орасида биринчи бўлиб сафар қилдилар. Ўзбек халқининг ҳаёти ва удумлари, миллий ашулачилик ҳамда рақс анъаналари акс этган концерт программалари англияликларда чуқур таассурот қолдирди.

«Бойсун»нинг ижодий сафари яна шу жиҳатдан эътиборга сазоворки, Халқаро фольклор фестивалини 1992 йилда Ўзбекистонда ўтказиш мўлжалланмоқда.

Суратда: Ансамбль иштирокчилари саҳнада.

И. Ярулин олган суратлар.

• *Марҳум жангчилар хотираси унутилмасин*

Улуғ Ватан уруши тугаганидан буён 45 йилдан зиёд вақт ўтди. Минглаб ватандошларимизнинг тақдири ҳамон номаълумлигича қолмоқда. Ота-оналар жанг майдонларида ҳалок бўлган фарзандлари, аёллар умр йўлдошлари, болалар оталари, набиралар боболари тақдирларини аниқлаш орзу-нияти билан яшамоқдалар.

Мен қалб амри билан 1978 йилдан бери СССР Мудофаа вазирлигининг Подольск шаҳридаги Марказий архивида изланмоқдаман. Ҳозиргача урушдан қайтмаган 28 мингга яқин ўзбекистонлик тақдирини аниқлашга муваффақ бўлдим.

1990 йил изланиш олиб боришда самарали йил бўлди. Менга изланиш олиб бориш рухсат этилган дивизияларга, тегишли ҳужжатларни кўздан кечириб, беш мингга яқин, бошига уруш мусибати тушган ҳамюртимизнинг шахсий илтимослари асосида яна мингга яқин, ҳаммаси бўлиб 6 мингга яқин марҳум жангчилар тақдири аниқланди.

Урушда шаҳид бўлган ҳамюртларимиздан бирор киши ҳам номаълум бўлиб қолмаслиги лозим. Шу мақсадда қуйида СССР Мудофаа вазирлиги Марказий архиви ҳужжатларида тақдирлари ҳақидаги маълумотлар тўла бўлмаган марҳум жангчилар рўйхатини уларнинг авлодлари эътиборига ҳавола қилишни лозим топдик.

Ҳужжатлар шунга шоҳидлик бермоқдаки, 188-ўқчи дивизия таркибида жанг қилган асакалик Маҳмуд Қорабоев, Мурод Солиев ва Мамадали Эгамбердиевлар, каттақўрғонлик Урол Мирзаев 1942 йил 22 июнь билан 22 август ўртасида ҳалок бўлишган. Аммо улар дафн этилган жой кўрсатилмаган.

Китоблик Ҳалим Каримов, андижонлик Қаҳҳор Солиев, олтариқлик Содиқ Ортиқов, қуйичирчиқлик Қоржовбоев, паркентлик Раис Жалилов, олотлик Рўзибой Ганжиев, тошкентлик Исмат Жўраев 1941 йил 2 октябргача Калинин области ҳудудида ҳаётдан кўз юмишган.

387-ўқчи дивизияда хизмат қилган тошкентлик Мамадали Абдурасулов ҳамда чустлик Самад Назарович Ҳотамов 1942 йил 4 январь куни ҳалок бўлишган. Аммо қаерда дафн этилганликлари ҳақида маълумот тополмадик.

ХАБАР БЕРИНГ, БОРМИСИЗ?

1-гвардиячи ўқчи дивизия жангчиси Қодиржон Ғозиев Қизил Армия сафига Андижон вилоятидаги «Коммуна» колхозидан, 183-ўқчи дивизия жангчиси Жумабой Исаев ҚҚМЖдаги Жданов номли колхоздан, 2-гвардиячи ўқчи дивизия жангчиси Абдул Тоиров Бухоро вилоятидаги «Зарафшон» колхозидан, 143-ўқчи дивизия жангчиси Оқбўта Муродов Самарқанд вилоятидаги Сталин номли колхоздан, 3-гвардиячи отлиқ дивизия жангчиси Валлабой (балки Маллабой ёки Валибой бўлиши мумкин) Рўзиматов Тошкент вилоятидаги «Коминтерн» колхозидан, 4-гвадриячи отлиқ дивизия жангчиси Эргаш Ёрматов Бухоро вилояти Ёртепа қишлоқ Советидан, 39-гвардиячи ўқчи дивизия жангчилари Аҳмаджон Ғаффоров Андижон вилоятидаги «Қизил Юлдуз» колхозидан, Нарзулла Акромов Наманган вилоятидаги «8 Март» колхозидан, Бозорбой Эрмуҳаммедов, Хоразм вилоятидаги «Большевик» колхозидан, Зоир Умаров Бухоро вилоятидаги Ворошилов номли колхоздан чақирилган.

56-гвардиячи ўқчи дивизия жангчиси Турғунбой Назиров фронтга Андижон вилоятидаги Куйбишев номли колхоздан, 83-гвардиячи ўқчи дивизия жангчилари Ниёз Бобомуродов Бухоро вилоятидаги Ворошилов номли колхоздан, Аҳмаджон Йўлчиев Андижон вилоятидаги «Қизил олтин» колхозидан, 99-ўқчи дивизия жангчилари Кўлбой Азимов Самарқанд вилоятидаги Куйбишев қишлоғидан, Иремет Нуримбетов ва Матназар Сайдмуродов ҚҚМЖдаги Свердлов номли колхоздан, 157-ўқчи дивизия жангчиси Қосим Стамбеков Хоразм вилоятидаги Фрунзе номли колхоздан, 63-ўқчи дивизия жангчилари Арслон Ҳайдаров Наманган вилоятидаги Тельман номли колхоздан, Эргаш Султонов Бухоро вилоятидаги Сталин қишлоқ Советидан, Жаббор Абдураҳмонов Андижон вилоятидаги Қирққишлоқ қишлоғидан, 208-ўқчи дивизия жангчиси Амарқул (балки Амирқул ёки Анорқул бўлиши мумкин) Ҳамроев Қашқадарё вилоятидаги Молотов номли колхоздан, 226-ўқчи дивизия жангчиси Нормат Ниёзматов Хоразм вилояти «Ижтимоият» колхозидан, 385-ўқчи дивизия жангчиси, Эшонқул Ражабов Қашқадарё вилоятидаги «Ёш ленинчи» колхозидан йўл олган.

Тақдирлари аниқланган Турсун Тошматов ҳарбий хизматга Наманган вилоятидан, Алқар Санақулов Самарқанд вилоятидан, Холмат Муллажонов Фарғона вилоятидан, Тажен Урозбоев ҚҚМЖдан, Турон Мирзаев Бухоро вилоятидан чақирилган. Бироқ ҳужжатларда ноҳия ва қишлоқлари кўрсатилмаган.

Вилоят ва ноҳиялари кўрсатилмай, фронтга жўнаган қишлоқ ёки колхозларигина ёзилган марҳумлар ҳам талайгина. Фронтга «Большевик» колхозидан жўнаган Холмирза Тожибоев, Қўрғонча қишлоғидан йўл олган Темир Ҳайдаров, Чапаев номли 4-совхоздан чақирилган Имонали Тулегенов, Ленин номли колхоздан Саттор Жабборов, Дмитров номли колхоздан йўл олган Бадиар Утанов, «Қизил олтин» колхозидан Абдуҳамид Исмоилов, Бўзбозар қишлоғидан чақирилган Пўлат Аҳмедов, 8-овул Советидаги «Октябрь XIII йиллиги» колхозидан Умербек Умарзоқов, «Қорақалпоқ» колхозидан Қурбонбой Алауразов, Пулгерден қишлоқ Советидан чақирилган Чилда Аҳмедов, К. Маркс номли колхоздан Одина Абдимуродов, Орджоникидзе номли колхоздан Муҳаммад Расулов, Сталин номли колхоздан чақирилган Жониёз Сейдниёзов, Юқори қорабоғ қишлоғидан Ботир Рўзимов, Киров қишлоқ Советидан Ҳасанбой Холматов, «Социализм» колхозидан чақирилган Сафарбой Мухторов, Октябрь қишлоқ Советидан Бўри Маъруров, Бешқўтон қишлоғидан Петаршу Хотамов ва Қизил Ту қишлоқ Советидан чақирилган Ҳасан Жумановлар шулар жумласидандир.

Эгамқул Жўраев, Дима Худойбердиев, Аҳмед Ҳайитов, Неъмат Қодиров, Ғаффор Қаюмов, Абдуғани Тошпўлатов, Бекназар Пирназаров, Боймон Қўшоқов, Файзулла Ханаев, Аҳад Рўзиев, Хўжа Казматов, Очил Эргашев, Абдулла Шукуров, Иброҳим Абдуазимов, Ҳусанбой Охунов, Эргаш Болтабоев, Сафан Гизатуллин, Туроб Қамбаров, Сафар Каримов, Алиқул Норқулов, Алим Суярқулов, Анорбой Тўлаев, Чори Ҳамроев, Омонбек Йўлдошев, Сотволди Йўлдошев, Тангирқабул Умаров, Умар Валиев, Эгамқул Шоимқулов, Тошбой Ҳакимов ва Кўлбой Эшонқуловларнинг дафн этилган жойлари аниқ бўлишига қарамай, Қизил Армия сафига чақирилгунга қадар улар яшаган жойларнинг манзиллари кўрсатилмаган.

Азиз ҳамюртлар! Марҳум жангчиларнинг қариндош-уруғлари келтирилган рўйхатларни синчковлик билан кўздан кечириб, уларни таниб қолсалар, хизмат қилган дивизиялари ва дафн этилган жойларини ҳам аниқ билиб оладилар, деган умиддамиз. Мана шу хайрли ишга кўмаклашиш ҳаммамизнинг муқаддас бурчимиздир.

Мақолада тилга олинган колхоз, совхоз ва қишлоқларнинг номлари, шунингдек марҳум жангчиларнинг исм ва фамилиялари СССР Мудофаа вазирлиги Марказий ҳужжатхонаси ҳужжатларида қандай ёзилган бўлса, шундай берилди.

Ўзларингизга тегишли кишилар ҳақидаги маълумотларни қуйидаги манзилгоҳга юборишингизни илтимос қиламан:

702600, Тошкент вилоятидаги Пискент ноҳияси, Бобур кўчаси, 93-уй, Мажид САМАДОВга.

СПОРТ

КУРАШ:

ЎРИНБОСАРЛАР КЎРИГИ

● Тошкентда эркин кураш бўйича олимпиада ўринбосарлари ўқув юртлари талабалари ўртасида СССР биринчилиги ўтказилди. Беллашувларда мамлакатимизнинг 28 ўқув юртидан келган умидли полвонлар баҳслашдилар. Республикамиз ёш полвонларидан Р. Исломов, А. Зуфаров, Х. Басаев, Г. Гучиев, Н. Тарасенколар вазнларига кўра ғолиблик супасига кўтарилиб, команда ҳисобида муваффақият қозонишга муносиб ҳисса қўшдилар.

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА:

УМИДЛИ ЁШЛАР

● Республика пойтахтининг «Ёшлик» спорт аренасида ўсмирларнинг республика қишки биринчилиги ўтказилди. Мусобақада умидли ёшлар камол топаётгани кўзга ташланди. Чунончи, Л. Лисак уч ҳатлаб сакрашда 12 метр 35 сантиметр, 60 метрга югуришда 8,8 секундли натижа билан ғалаба қозонди. М. Шайфуддинова 400 метрга югуришда маррада биринчи бўлди. Б. Тожибоева билан И. Гуриналар 1500 ҳамда 3 минг метрга югуришда ўзларини кўрсатишди.

ФУТБОЛ:

ҲОЗИРЧА БИРИНЧИ

● Ҳиндистон пойтахтида Жавоҳарлал Неру хотира-соврини учун ўтказилаётган анъанавий халқаро мусобақада СССР терма командаси муваффақиятли қатнашмоқда. Футболчиларимиз дастлабки учрашувни Замбия командаси билан ўтказиб, дарвозага жавобсиз тўртта тўп киритишди. Венгрия футболчилари билан ўтказилган иккинчи ўйин 1:1 ҳисобида дуранг бўлди. Совет футболчилари сафида пахтакорчи М. Қосимов ҳам иштирок этмоқда.

Ўзбекистон ССЖ кинематографчилар уюшмаси ССЖИ халқ артисти, ССЖИ кинематографчилар уюшмасининг аъзоси

Лутфихоним САРИМСОҚОВАнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳуманинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССЖ Театр арбоблари уюшмаси идораси ва Уюшманинг саҳна фахрийлари кенгаши Ўзбекистон ССЖ халқ артисти

Эргаш ЙЎЛДОШЕВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССЖ Маданият вазирлиги халқ ижодиёти илмий маркази жамоаси Ўзбекистон ССЖ халқ артисти

Эргаш ЙЎЛДОШЕВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон илмий-оммабоп ва ҳужжатли фильмлар студияси жамоаси студия ходими Б. Очиловга отаси

Қобул ОЧИЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССЖ Фанлар академиясининг Математика олий илмгоҳи жамоаси илмгоҳнинг етакчи илмий ходими С. Т. Тўлагановга отаси

Тўлаган ТУРСУНБОЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент Давлат дорилфунуни ректорати, партия, касаба уюшмаси ижтимоий куллиётларда сиёсий иқтисод кафедрасининг доценти

Раъно Аъзамовна АСҚАРХЎЖАЕВАнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳуманинг оила аъзоларига таъзия изҳор этади.

Тошкент давлат маданият олий билимгоҳи жамоаси олий билимгоҳ профессори, филология фанлари доктори М. Муродовга онаси

ТУХТАРХОН МУРОДИЛЛА ҚИЗИнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон ССЖ Телекўрсатув ва радиоэшиттириш давлат қўмитаси Ўзбекистон телевидениеси жамоаси «Ахборот» ижодий бирлашмаси катта муҳаррири И. Рустамовга отаси

Маҳкам РУСТАМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент автомобиль ва йўллар олий билимгоҳи ректорати, партия, жамоат ташкилотлари ва автомобиль йўллари куллиёти раҳбарияти ҳамда умумий кимё кафедраси жамоаси катта илмий ходим

Зарипжон Азимович ИСЛОМОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Тошкент Давлат маданият олий билимгоҳи жамоаси кутубхонашунослик кафедрасининг мудири, профессор О. Ғ. Қосимовага онаси

Зуҳра ҚОСИМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Бош муҳаррир Р. РАҲМОНОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Ҳ. ИКРОМОВ, Н. М. МАЖИДОВ, С. МУҲАММАДЖОНОВ, М. Қ. МУҲСИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Т. Н. НАЖМИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари), В. Т. ОДИЛОВ, М. Қ. ПИРМАТОВ, Р. Қ. ТУРСУНОВ, Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ, А. С. УСМОНОВ, М. ХАЙРУЛЛАЕВ, Ж. ҲОЛҚОСИМОВ, Э. С. ХЎЖАЕВ (масъул котиб), М. ШЕРБЎТАЕВ, О. ҲИКМАТОВ.

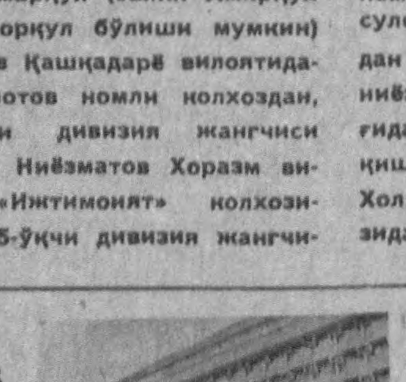

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲИМИЗ: *700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.*

БЎЛИМЛАР: муштарийлар фикрини ўрганиш ва хатлар — 33-21-43, 33-54-55, 32-53-16, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06; қайта қуриш ва ижтимоий адолат — 32-55-70, партия турмуши — 33-34-69, 33-38-55, 32-53-97, 32-57-19, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 33-81-48, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 33-07-20, 32-53-15, 32-53-70; совет қурилиши — 33-15-29, 32-57-20, 32-54-18; фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 33-12-56, 32-54-35, 32-55-16; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17; ахлоқ-одоб — 32-54-29; фельетонлар — 32-54-27; безатиш — 32-57-22.

ЎЗ МУХБИРЛАРИМИЗ: Бухорода — 3-96-12, Гулистонда — 2-63-48, Жиззахда — 3-31-86, Қаршида — 3-25-79, Наманганда — 6-54-11, Самарқандда — 35-22-90, Тошкентда — 32-53-20, Урганчда — 6-80-04, Фарғонада — 6-90-09.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» («Советский Узбекистан») Орган ЦК Компартии Узбекистана

Нашр кўрсаткичи 64583.

Буюртма № 4720.

№ 12. ● Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32. Рўзнома офсет усулида. А—2 форматида босилади. ● 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12